

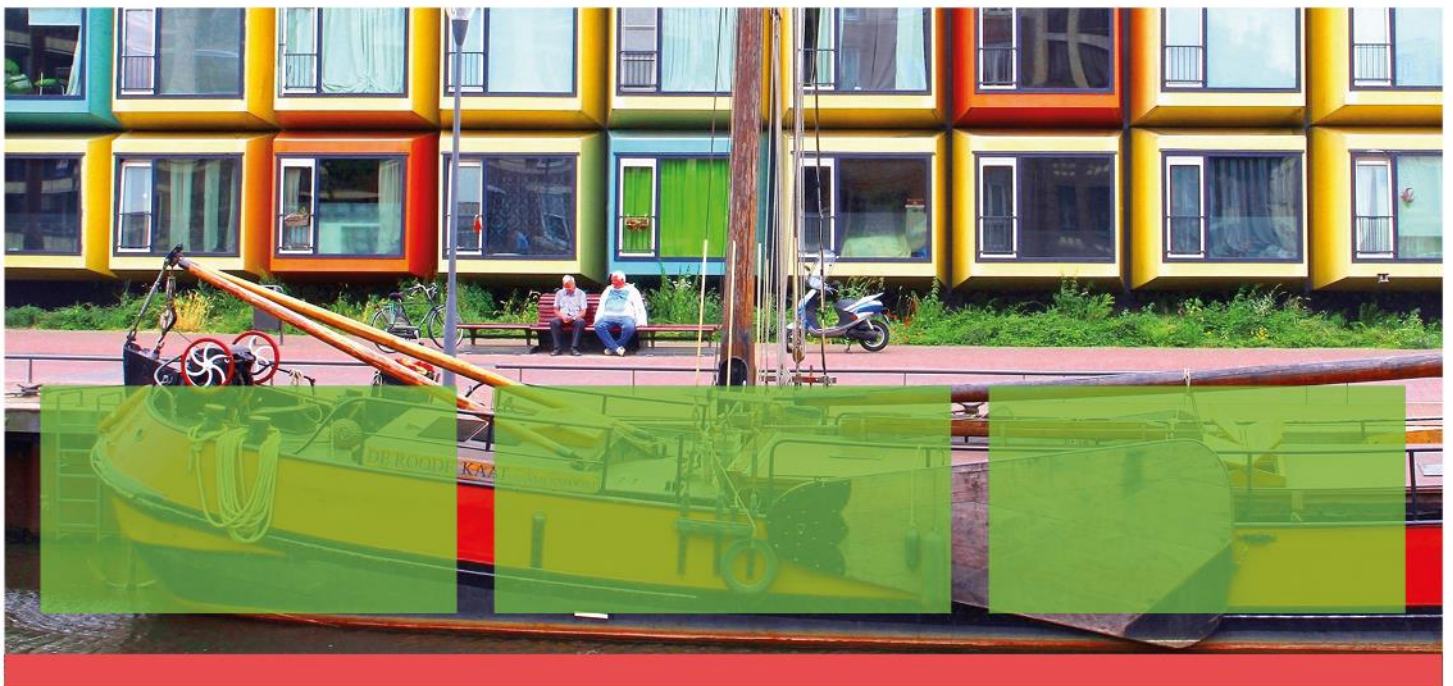

Onderzoek woonzorg opgave

Gemeente Nunspeet

December 2021

Definitief

DATUM	December 2021
TITEL	Onderzoek woonzorg opgave
OPDRACHTGEVER	Gemeente Nunspeet
AUTEUR(S)	Valentine Reijers Martin Bleijenburg
PROJECTNUMMER	302.104/G
STATUS	Definitief

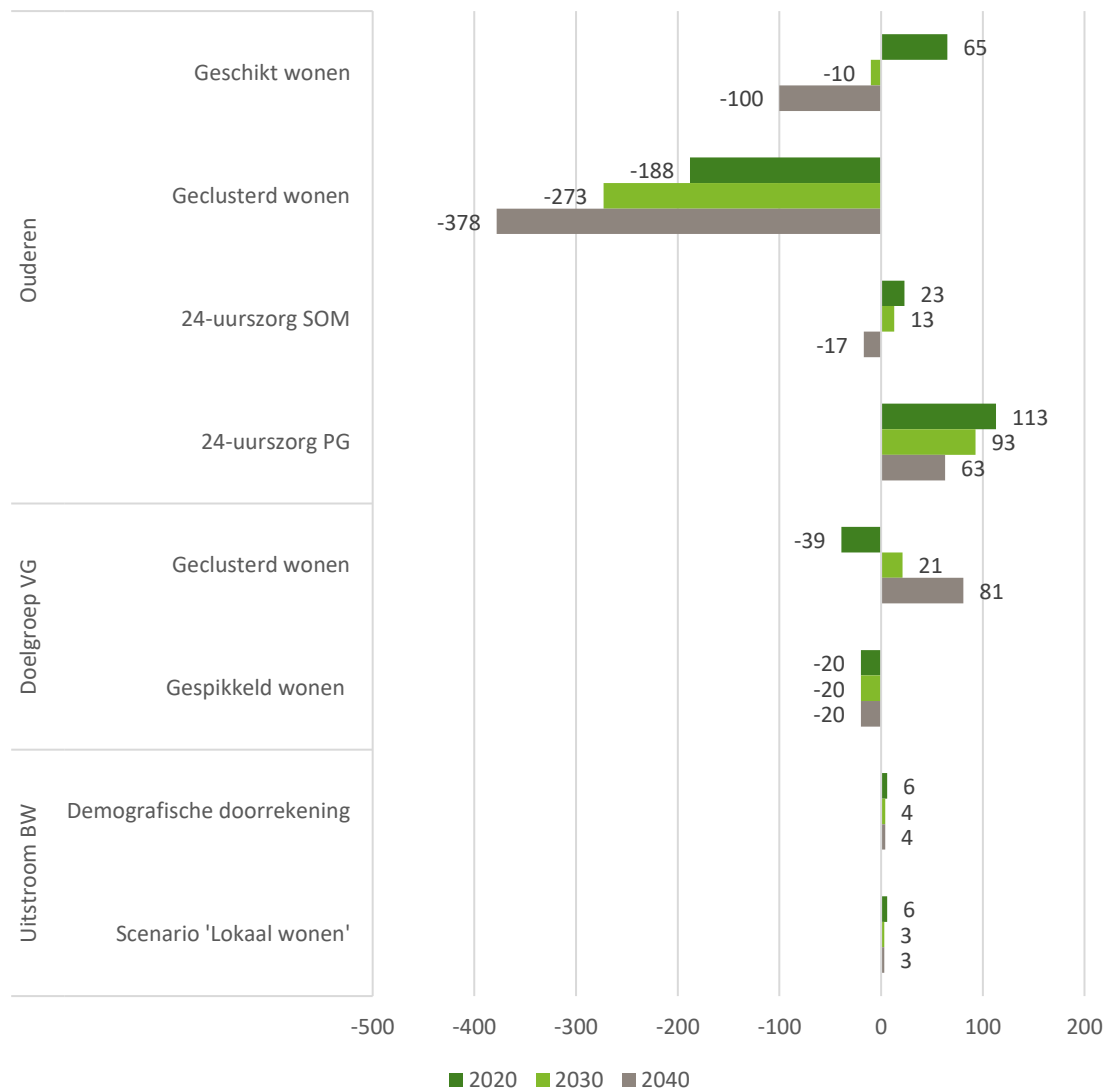
Inhoud

Belangrijkste conclusies	4
De belangrijkste conclusies doelgroepen gemeenten Nunspeet	5
1 Inleiding	7
2 Ouderen	9
2.1 Demografische ontwikkelingen in relatie tot de zorgvraagontwikkeling	9
2.2 Ontwikkeling van de vraag naar wonen met zorg	10
2.3 Geschiktheid van de reguliere woningvoorraad	14
2.4 Aanbodinventarisatie geclusterd wonen voor ouderen	15
2.5 De huisvestingsopgave voor ouderen: match tussen vraag en aanbod	16
3 Mensen met een verstandelijke beperking (VG)	19
3.1 Aanbodinventarisatie woon-zorgplekken doelgroep VG	21
3.2 De huisvestingsopgave voor VG: match tussen vraag en aanbod	22
4 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang	24
4.1 Aanbodinventarisatie woon-zorgplekken doelgroep BW	26
4.2 Uitstroom Beschermd Wonen	27
4.3 Maatschappelijke Opvang (MO)	29
5 Kwetsbare jongeren	32
Bijlage 1: NZa Zorgtredenmodel	35
Bijlage 2: Aannames vraagontwikkeling ouderen	36
Bijlage 3: Afkortingen en begrippen	37
Bijlage 4: Geschiktheid van de woningvoorraad	39

Belangrijkste conclusies

In dit onderzoek is gekeken hoe de (verwachte) vraag naar wonen met zorg zich verhoudt tot het huidige aanbod voor verschillende zorgdoelgroepen. In dit hoofdstuk gaan we in op de huisvestingsopgave en de belangrijkste conclusies per doelgroep op gemeentelijk niveau. In de hoofdstukken hierna verdiepen we de uitkomsten voor de verschillende doelgroepen en geven we de achtergrond daarbij.

Figuur 0.1: Huisvestingsopgave gemeente Nunspeet

Bron: Prognosemodel 'Woonzorgweter' Companen

De belangrijkste conclusies doelgroepen gemeenten Nunspeet

Ouderen

- Voor de doelgroep ouderen zien we dat de vraag naar en het aanbod aan woon-zorgplekken niet met elkaar in balans zijn. Hierbij zijn we uitgegaan van de trendvariant van de vraagprognose.
- De intramurale capaciteit voor mensen met een **psychogeriatrische (PG) zorgvraag** is momenteel in onbalans met een **overschot van 113 plekken**. Het overschot aan PG plekken zal **afnemen tot 63 plekken in 2040**.
- Voor de mensen die afhankelijk zijn van **24-uurszorg bij somatische klachten** (intramurale capaciteit somatisch zorgvraag) bestaat er nu een **overschot van 23 plekken**. Het overschot aan plekken zal **afnemen tot 13 plekken in 2030**. In **2040** is er geen sprake meer van een overschot maar van een **tekort aan 17 plekken**.
- Het overschot dat we zien in het intramurale vastgoed geeft aan dat er een **transformatieopgave** ligt voor dit vastgoed. Het vastgoed kan worden getransformeerd tot **eenheden die individueel verhuurd kunnen worden zodat het vastgoed geschikt wordt voor (kleinschalig) extramuraal wonen**. Soms gaat het alleen maar om een administratieve wijziging waarmee de woning kan worden omgeklapt van 'intramuraal' naar 'extramuraal' wonen.
- Voor mensen die behoefte hebben aan een **geschikte woning** bestaat er **momenteel een overschot van 65 woningen**. In **2030** zal er een **klein tekort ontstaan van 10 geschikte woningen**. Dit **tekort loopt op tot 100 geschikte woningen in 2040**.
- Voor mensen die behoefte hebben aan **geclusterd wonen zonder zorg** bestaat er momenteel een **tekort van 188 woningen**. Dit tekort neemt naar de toekomst toe **tot 273 woningen in 2030 en 378 woningen in 2040**.

Mensen met een verstandelijke beperking

- Voor de doelgroep mensen met een verstandelijke beperking zien we dat de vraag naar en het aanbod aan woon-zorgplekken niet met elkaar in balans zijn.
- Wanneer we uitgaan van de **basisprognose** zien we op het moment een **tekort aan 39 geclusterde plekken**. Naar de toekomst toe zal het tekort kleiner worden door de verschuiving van de vraag van geclusterd wonen naar gespikkeld wonen. Het **tekort bestaat uit 29 plekken in 2030 en uit 19 plekken in 2040**.
- Het **gespikkelde aanbod** is op het moment **niet voldoende om in de vraag te voorzien**. We zien momenteel een **tekort van 20 plekken** en dit tekort zal oplopen tot **30 plekken in 2030 en 40 plekken in 2040**.
- De tekorten die we aantonen worden waarschijnlijk deels veroorzaakt doordat er **Wlz-indicaties voor VG thuis worden verzilverd** door middel van een Persoonsgebonden Budget.
- Wanneer we uitgaan van de **trendprognose**, afgezwakt scenario 'Lokaal wonen', zien we dat het geclusterde aanbod niet in de vraag kan voorzien (**tekort van 39 plekken**). Naar de toekomst toe verandert het tekort in een overschot aan plekken. Het **overschot bestaat uit 21 plekken in 2030 en 81 plekken in 2040**.
- We zien momenteel een **tekort aan 20 gespikkelde woonplekken**. De vraag naar gespikkelde woonplekken blijft naar de **toekomst toe constant** en blijft het tekort bestaan uit **20 plekken in 2030 en 2040**.

Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

- Er is en gaat nog veel veranderen in het landschap voor de maatschappelijke zorg. Sinds januari 2021 kunnen mensen die hun leven lang intensieve geestelijke gezondheidszorg nodig hebben toegang krijgen tot de Wet langdurige zorg (Wlz) als zij voldoen aan de Wlz-toegangscriteria. Daarnaast zien we de beweging van Beschermd wonen naar 'beschermd thuis'. Daarnaast zien we de beweging van Beschermd wonen naar 'beschermd thuis'.
- Voor de doelgroep Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang zien we dat de vraag naar en het aanbod aan woon-zorgplekken niet met elkaar in balans zijn.
- Op 1 januari 2020 hadden circa **253 personen een BW-indicatie in de regio Noord-Veluwe**. Sinds begin 2021 is de BW-indicatie van **128 personen (51%) omgezet naar een Wlz-indicatie**. De gemeente Nunspeet telde op 1 januari **37 mensen met een BW-indicatie**.
- Wanneer we de vraag naar woonplekken voor de doelgroep BW voor de gemeente Nunspeet gebaseerd op het aantal BW indicaties demografisch en beleidsvrij doorrekenen bestaat de **vraag in 2030 uit 28 plekken en in 2040 uit 26 plekken**. Wanneer we uitgaan van het scenario 'Lokaal wonen' zal de **vraag in 2030 bestaan uit 21 plekken en in 2040 uit 17 plekken**.
- Het aanbod aan BW-plekken in de regio Noord-Veluwe bestaat uit **165 plekken voor groepswonen en 28 plekken voor begeleid wonen**. Circa **36% van het totale aanbod aan groepswonen** staat in de gemeente Nunspeet. Het huidige aanbod in de regio kan voorzien in een woonplek voor de 128 personen met een BW-indicatie. In de praktijk wordt er echter een tekort aan plekken ervaren. De vraag naar BW plekken is waarschijnlijk groter omdat er nog een groep is die geen indicatie heeft maar wel een woonplek in Beschermd Wonen nodig heeft.
- De regio Noord-Veluwe telt op het moment **88 personen** die gebruik maken van een vorm van Maatschappelijke Opvang. Op 1 januari 2020 maakte **4 personen uit de gemeente Nunspeet** gebruik van de nachtopvang.
- Naast de personen die in de Maatschappelijk Opvang zitten is er nog een groep 'stille' daklozen waar rekening mee moet worden gehouden. Deze personen zijn niet zichtbaar omdat ze zich niet melden bij de Maatschappelijke Opvang of gemeente en kunnen van bank naar bank gaan.

Uitstroom Beschermd Wonen

- We zien een **jaarlijkse uitstroom van 6 personen in 2020 tot 3 à 4 personen in 2040**.
- Er ligt met name een **kwalitatieve opgave** wat betreft het aanbod voor personen die uitstromen uit Beschermd Wonen. Variatie in het aanbod is belangrijk.

Kwetsbare jongeren

- Op het moment tellen we **18 jongeren met een indicatie voor residentiële jeugdzorg** (afgerond 20 jongeren). Naar de **toekomst zal deze groep bestaan uit 15 jongeren**.
- Voor de komende jaren zal de **uitstroom uit jeugdzorg** bestaan uit **1 à 2 jongeren per jaar**. De meeste van hen hebben behoefte aan **een vorm van begeleid wonen** op de weg naar zelfstandigheid. Denk daarbij bijvoorbeeld aan **kamertraining of ambulante begeleiding bij het zelfstandig wonen**.
- Het is van belang naast de uitstromers uit de residentiële jeugdzorg, ook oog te hebben en te houden voor de jongeren die nog thuis wonen.

1 Inleiding

Aanleiding

We staan aan de vooravond van een flinke vergrijzing. In samenhang met de extramuralisering leidt dit tot veranderingen in de wereld van wonen en zorg. Ouderen met een zorgvraag, cliënten in de gehandicaptenzorg, mensen die Geestelijke GezondheidsZorg (GGZ) ontvangen en uitstromen uit Beschermd Wonen, de mensen die een beroep doen op de Maatschappelijke Opvang (MO) en niet in de laatste plaats de kwetsbare jongeren die uitstromen uit de Jeugdzorg, blijven langer zelfstandig wonen of kunnen eerder terug naar huis. Logisch gevolg van de beweging naar langer en weer thuis wonen is dat het aantal zorgbehoevenden op de woningmarkt toeneemt. Niet alleen verandert de omvang van deze groepen, ook hun woonwensen veranderen, bijvoorbeeld ten aanzien van de mogelijkheid om zorg te ontvangen, betaalbaarheid, levensloopbestendigheid en samenleven met leeftijd- of leefstijlgenoten. Succesvolle extramuralisering is mogelijk, maar alleen als wonen, woonomgeving, de sociale en de zorginfrastructuur zodanig op elkaar worden afgestemd dat men kan terugvallen op een steunnetwerk. De vraag is in hoeverre het huidige zorgvastgoed en de huidige woningen voldoen aan de zich ontwikkelende kwantitatieve én kwalitatieve vraag, en of de woonomgeving en het aanbod van zorg en ondersteuning aansluiten bij de vraag. De gemeente Nunspeet krijgt regelmatig het verzoek nieuwe huisvestingsinitiatieven te accommoderen. Daarbij is het de vraag in welke mate deze initiatieven bijdragen aan het voorzien in de lokale behoeften of een aantrekkende werking heeft van mensen met een woon-zorgvraag van buiten de gemeente. Het in beeld brengen van de huisvestingsopgave biedt houvast voor het maken van afwegingen omtrent het accommoderen van dergelijke huisvestingsinitiatieven. Om gericht invulling te geven aan de huisvestingsopgave, is door Companen in opdracht van de gemeente Nunspeet onderzoek gedaan naar de woon-zorgopgaven in de gemeente Nunspeet.

Doelstelling en onderzoeksvragen

Doel van het onderzoek is om kwantitatief en kwalitatief zicht te krijgen op de huidige en toekomstige lokale vraag naar en het aanbod van benodigde woonvormen voor mensen met een zorgvraag in de gemeente Nunspeet. We onderscheiden de volgende doelgroepen:

- Ouderen
- Mensen met een verstandelijke beperking (VG)
- Cliënten met multiproblematiek (Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang)
- Kwetsbare jongeren (18+) die uitstromen uit de jeugdzorg en een specifieke woonzorgvraag hebben

De onderzoeksvragen zijn als volgt geformuleerd:

- Wat is de ontwikkeling van de doelgroepen als gevolg van demografische ontwikkelingen (op basis van gemeentelijke bevolkingsprognoses), maatschappelijke trends en beleidsontwikkelingen tot 2040, op gemeente- en waar mogelijk op kernniveau?
- Wat is het huidige aanbod aan woningen en woonvormen voor de doelgroepen die we onderscheiden?
- Welke mogelijke knelpunten zijn er in de match van vraag en aanbod van passende woningen (woonzorgvormen) nu en op langere termijn (2025, 2030, 2040) en welke aanvullende maatregelen zijn nodig om hierin te voorzien?
- Ontwikkel op basis van de lokale vraagontwikkeling een afwegings- en toetsingskader voor nieuwe woon-zorginitiatieven.

Onderzoeksproces

Op basis van gegevens over het huidige zorggebruik van ouderen, personen met een verstandelijke beperking, de GGZ, Maatschappelijke Opvang en jongeren die uitstromen uit de Jeugdzorg en demografische prognoses is een berekening opgesteld van de toekomstige vraag naar verschillende vormen van wonen met zorg. De gemeente heeft zelf een inventarisatie gedaan naar het huidige aanbod aan woon-zorgplekken in de gemeente Nunspeet. Daarnaast zijn er met verschillende zorgaanbieders en stakeholders in de gemeente en regio gesprekken gevoerd om de woon-zorgvraag te duiden. Op basis van deze informatie is een vraag-aanbodbalans opgemaakt. Om de resultaten van het onderzoek te duiden en aan te scherpen zijn er twee werksessies georganiseerd met de gemeente, zorgaanbieders, woningcorporatie en Zorgkantoor. Hierin zijn de eerste uitkomsten van het onderzoek gedeeld, en zijn trends die van invloed zijn op de ontwikkelingen naar de toekomst gedefinieerd. Het gaat dan om de gevolgen van landelijk beleid, maar bijvoorbeeld ook om technologische ontwikkelingen en de ontwikkeling van nieuwe woonconcepten. Op basis van de uitkomsten uit de werksessie is het te verwachten toekomstbeeld wat bijgesteld. Met dit eindbeeld zijn de beleidsmatige opgaven gedefinieerd en is een advies uitgewerkt voor een te hanteren afwegings- en toetsingskader voor woningbouwontwikkelingen.

Leeswijzer

Dit rapport begint met de vraaganalyse van de afgebakende doelgroepen. Hierin behandelen wij zowel een demografische doorrekening van de woonzorgvraag, als scenario's voor de vraagontwikkeling. Daarna behandelen wij het aanbod voor de doelgroepen, om vervolgens vraag en aanbod in balans te stellen. We sluiten af met de huisvestingsopgave en beleidsopgaven die volgen op voorgaande informatie:

- Hoofdstuk 2. Ouderen
- Hoofdstuk 3. Mensen met een verstandelijke beperking (VG)
- Hoofdstuk 4. Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (BW en MO)
- Hoofdstuk 5. Kwetsbare jongeren
- Hoofdstuk 6. Afwegings- en toetsingskader

2 Ouderen

Lang niet alle ouderen (65-plussers) hebben een zorgvraag, en lang niet alle ouderen hebben behoefte aan een specifiek soort woning vanwege die zorgvraag. Verreweg de meeste ouderen (94%) wonen thuis, zo blijkt uit de Monitor Zorg voor ouderen 2018 van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZA). Veel ouderen zijn daarbij niet afhankelijk van langdurige zorg en ondersteuning. Daarnaast wonen steeds meer ouderen langer thuis. Ook van de 85-plussers woont 70% nog thuis. Zij doen dat vaak met ondersteuning vanuit de wijkverpleging. Daarnaast is er ook een toenemende diversiteit onder de ouderen; denk bijvoorbeeld aan de groep met een hoge sociaaleconomische status of de groep met een lage zelfredzaamheid.

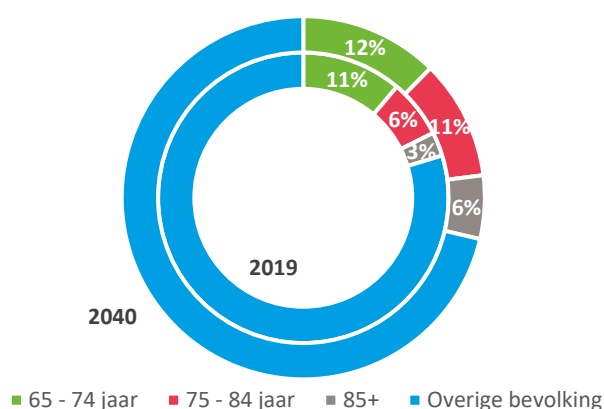
In dit hoofdstuk gaan we in op de woonvraag van twee groepen ouderen:

- De ouderen die vanwege hun gezondheidssituatie een beroep doen op Wlz-zorg (Wet langdurige Zorg). Dat betekent dat zij 'levenslang en levensbreed' ondersteuning hebben, thuis of in een zorginstelling. De meeste van deze ouderen wonen in een woonzorgcentrum.
- Daarnaast gaan we in op de woonvraag van ouderen met een lichtere zorgvraag en die een beroep kunnen doen op Wmo: Welk deel van hen zal een beroep doen op een geclusterde woonvorm, en welk deel zal wonen in een (aangepaste/-geschikte) reguliere woning?

2.1 Demografische ontwikkelingen in relatie tot de zorgvraagontwikkeling

Tot aan 2040 zal het aandeel ouderen in de gemeente Nunspeet blijven toenemen. In 2019 viel 19% van de bevolking in de leeftijdsgroep 65+, in 2040 zal dat 29% zijn. Vooral de groepen 75-85 en 85+ stijgen daarbinnen sterk door het opschuiven van de 'babyboom' generatie. Dat zijn juist de leeftijdsgroepen waar de zorgvraag toeneemt.

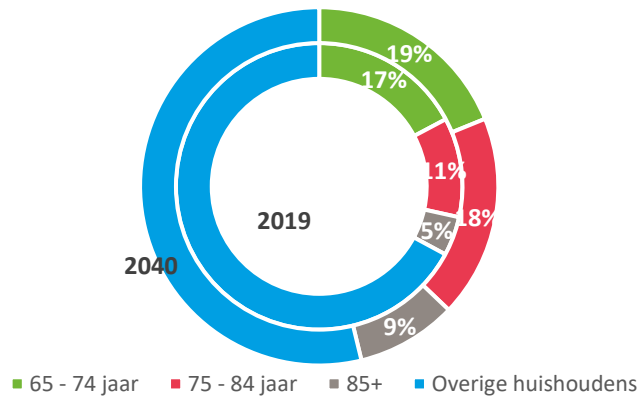
Figuur 2.1: Gemeente Nunspeet. Bevolkingssamenstelling 2019 - 2040

Bron: Primos, bevolkingsprognose gemeente Nunspeet, 2020.

Voor de woonvraag is vooral het beeld van het aantal oudere huishoudens met een potentiële zorgvraag van belang. Vanwege de gezinsverdunding die gepaard gaat met een verouderde bevolking, neemt het aandeel oudere huishoudens in verhouding nog meer toe dan zichtbaar is in de bevolking. De groep oudere huishoudens in de gemeente Nunspeet zal in de komende jaren sterk gaan groeien: van circa 3.570 65+huishoudens in 2019 (33%) tot circa 5.441 huishoudens in 2040 (46%). Ook hier is de stijging van het aandeel 75-85 en 85+ huishoudens het grootst.

Figuur 2.2: Gemeente Nunspeet. Huishoudenssamenstelling 2019 - 2040

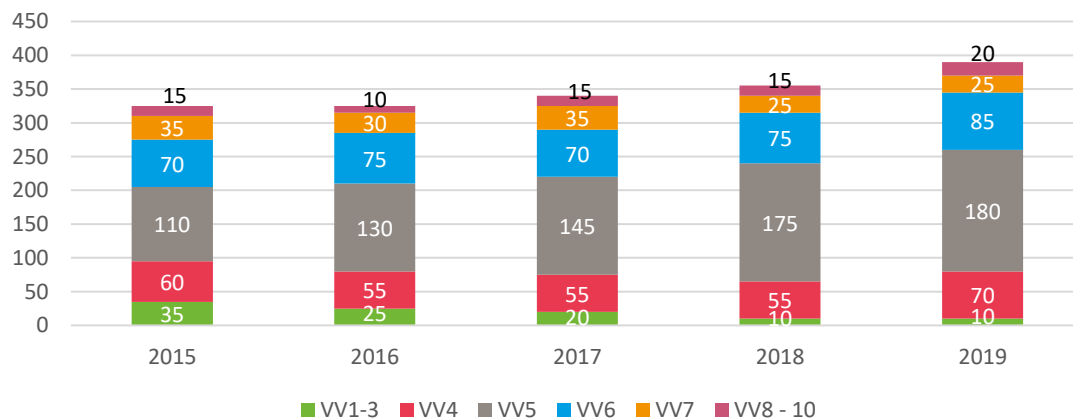
Bron: Primos, huishoudensprognose gemeente Nunspeet, 2020.

2.2 Ontwikkeling van de vraag naar wonen met zorg

Wlz-zorgvraag in beeld

Als eerste kijken we naar de groep ouderen die een beroep doet op Wlz-zorg. Binnen deze groep ouderen met een intensieve zorgbehoefte wordt onderscheid gemaakt tussen psychogeriatrische (PG, mensen met dementie) en somatische zorgvraag (SOM, mensen met een lichamelijke zorgbehoefte). De onderstaande figuur laat zien hoe de vraag naar zorg van ouderen zich in de afgelopen jaren heeft ontwikkeld, uitgesplitst naar afgegeven indicatie.

Figuur 2.3: Gemeente Nunspeet. Ontwikkeling afgegeven V&V indicaties (2015 - 2019)

Bron: CIZ databank (2020).

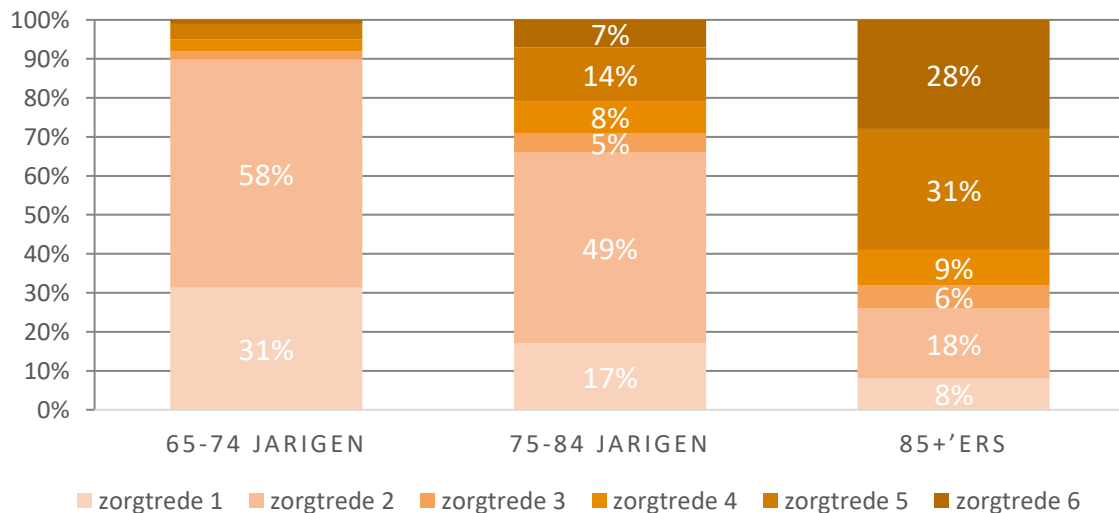
Duidelijk is dat het aantal afgegeven indicaties in de sector Verpleging en Verzorging vanaf 2015 is toegenomen. Het aantal indicaties voor mensen met een lichte zorgvraag (ZP 1 t/m 3) is vanwege wet- en regelgeving sterk afgenomen, het aantal afgegeven indicaties ZP 5 is juist iets toegenomen.

Totale doelgroep ouderen

Om een inschatting te kunnen maken van de toekomstige zorgvraag én van de woonvraag die hiermee samenhangt, sluiten wij met onze prognoses aan bij het Zorgetredenmodel van de NZa. In dit model worden alle ouderen ingedeeld per 'zorgetrede' die weergeeft wat het zwaarste type zorg is waar zij gebruik van maken. Zie bijlage 1 voor nadere toelichting over het Zorgetredenmodel van de NZa. Het aantal mensen in zorgtrede 6 is berekend aan de hand van openbare gegevens van het CIZ over het zorggebruik in de Wlz-zorg (zorgvraag waarin wordt voorzien).

Hoe hoger de leeftijd, hoe vaker een oudere gebruik maakt van relatief zware zorg; de verdeling over de zorgtrede van 85-plussers ziet er dan ook heel anders uit dan van de groep 65-75-jarigen. Onderstaande figuur 2.4 toont de verdeling over zorgtrede van verschillende leeftijdsgroepen.

Figuur 2.4: Verdeling zorgvraag in zorgtrede, naar leeftijd

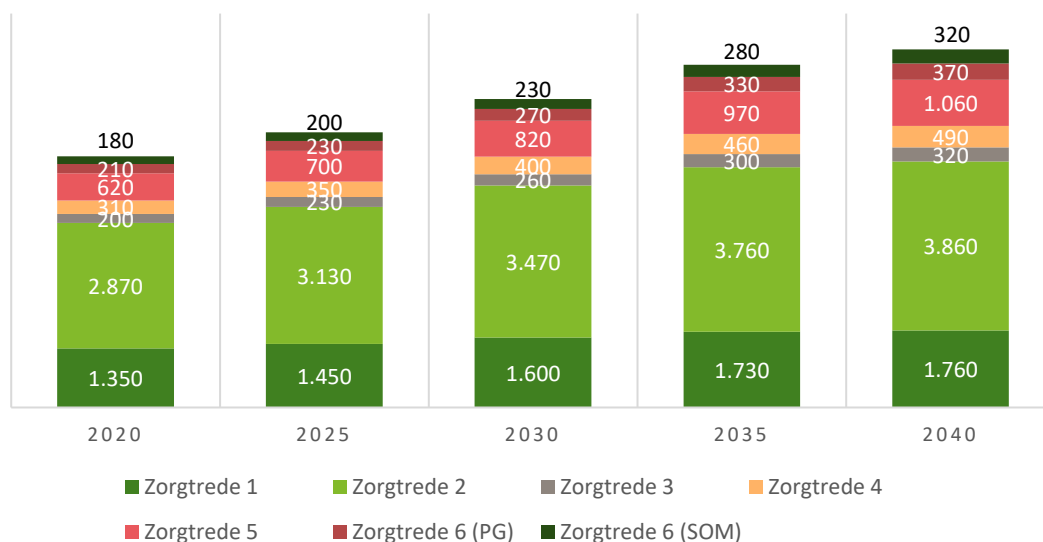

Bron: NZa Monitor Zorg voor ouderen (2018); percentages gebaseerd op situatie 2016, landelijke cijfers.

Wanneer we de cijfers in figuur 2.4 doorrekenen met de bevolkingsprognose per leeftijdscategorie voor Nunspeet kunnen we een prognose berekenen voor de toekomstige omvang van ouderen in verschillende zorgtrede in de gemeente. Daarbij leiden veranderingen in de leeftijdsopbouw tot verandering in de zorgvraag¹.

¹ Hierbij is uitgegaan van een gelijkblijvende zorgvraag per leeftijdsgroep. Ontwikkelingen in de vitaliteit van ouderen zijn, buiten de aannames van de bevolkingsprognose over de levensverwachting moeilijk te voorspellen en derhalve niet meegenomen.

Figuur 2.5: Prognose zorgvraag ouderen in de gemeente Nunspeet, naar zorgtrede (in personen)

Bron: NZa, Monitor Zorg voor ouderen, bevolkingsprognose Nunspeet, bewerking Companen.

Van zorgvraag naar woonvraag

Ouderen in zorgtrede 6 wonen in een verzorgings- of verpleeghuis (of krijgen Wlz-zorg thuis via een Volledig Pakket Thuis). Landelijk gaat het om 6% van de 65-plussers. De overige ouderen wonen volgens de definitie van de NZa ‘thuis’. Dit kan echter ook een geclusterde woonvorm zijn speciaal voor ouderen. Hoe hoger de zorgtrede, hoe groter de kans dat een oudere ervoor kiest om in een geclusterde woonvorm te gaan wonen.

Figuur 2.5 laat zien welke groei we in de komende jaren verwachten voor de verschillende zorgtrede. Wanneer we deze ‘zorgprognose’ vertalen naar een prognose van de woonvraag leidt dit tot de volgende prognose voor woonvormen.

Tabel 2.1: Ontwikkeling vraag naar woonvormen, basisvariant (2020 - 2040)

	2020	2025	2030	2035	2040
Regulier wonen	2.975	3.295	3.740	4.100	4.270
Geclusterd wonen (zonder zorg)	245	270	315	365	390
Geclusterd wonen (zorg nabij)	250	280	325	385	420
Woonzorg (24-uurszorg SOM)	90	95	110	140	160
Woonzorg (24-uurszorg PG)	100	110	130	160	180
Totaalaantal huishoudens 65+	3.660	4.050	4.620	5.150	5.420

Bron: Bevolkingsprognose Nunspeet, gegevens zorggebruik CIZ & NZa, en bewerking Companen.

De aannames die aan de bovenstaande vraagontwikkeling liggen van de basisvariant van de van de prognose voor woonvormen zijn in de bijlage te vinden. De toename aan 65+huishoudens zal voornamelijk leiden tot een toename van de vraag naar regulier wonen. Doordat er straks meer 75- en 85-plussers in de gemeente zullen wonen zal de behoefte aan geclusterd wonen (met of zonder zorg) relatief meer gaan toenemen. Deze groep groeit van 19% in de huidige situatie naar 21% in 2040.

Trends en ontwikkelingen

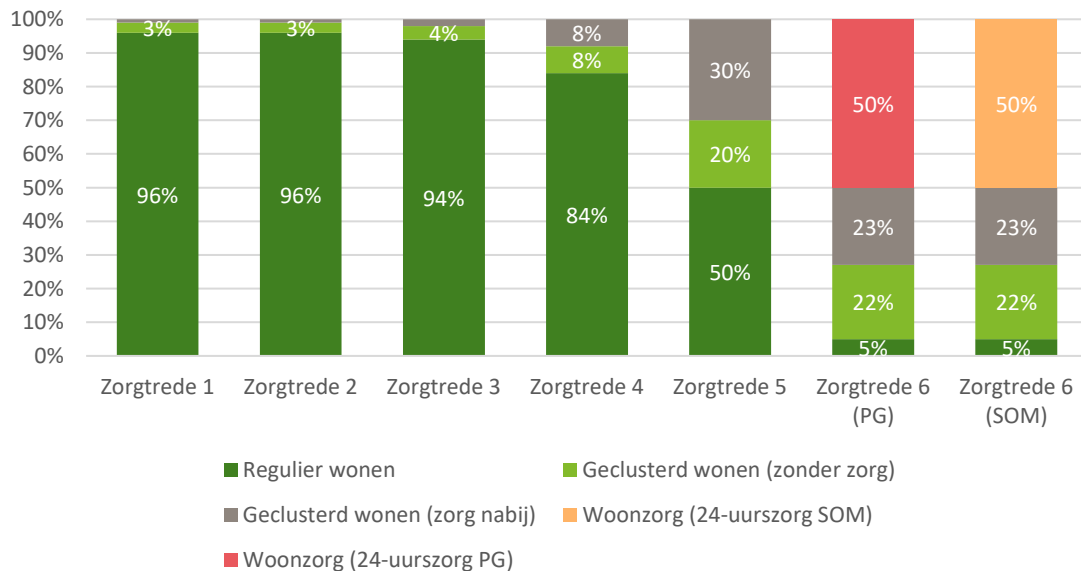
Naast deze basisvariant hebben we ook een trendvariant uitgewerkt waarin we rekening hebben gehouden met een aantal trends die zijn besproken in de werksessie met stakeholders.

Het gaat om de volgende ontwikkelingen:

1. Naast dat in de huidige situatie een behoorlijk deel van de wlz-indicaties (39%) extramuraal wordt verzilverd, kwam in de werksessie naar voren dat dat aandeel in de toekomst hoger zal liggen. Mensen creëren meer en meer hun eigen woonarrangement. Meer ouderen zullen in de toekomst de Wlz-indicatie extramuraal verzilveren. Het aandeel groeit van 39% nu naar 50% in 2040.
2. De deelnemers zien dat de trend leeft dat ouderen zelf kijken hoe ze samen wonen en zorg in kunnen richten ongeacht de indicatie. Ouderen willen eigen initiatieven realiseren. Pas op hogere leeftijd gaat zorg echt een grotere rol spelen. Dan moet de stap naar een intramurale setting toch worden gezet en is er sprake van intensievere zorg maar kortdurend verblijf.
3. In de toekomst krijgt Nunspeet te maken met een groep ouderen die meer te besteden heeft. Deze ouderen hebben meer ruimte om zelf keuzes te maken en toch nog een ander perspectief te creëren met andere woonvormen dan intramurale woonvormen. Daarnaast blijft de groep ouderen die minder te besteden heeft naar de toekomst toe nog wel groot. Het is belangrijk dat met name voor deze groep een aandeel intramuraal wonen gereserveerd blijft. De behoefte aan wonen wordt los van het vermogen sterk beïnvloed door de mate van zorg die een persoon nodig heeft. Het is een noodzakelijk goed.
4. De deelnemers geven aan dat technologie helpt op allerlei vlakken. De mogelijkheden met technologie worden echter nog niet optimaal gebruikt. Er zijn verschillende initiatieven die uiteindelijk toch stranden omdat het geen continuïteit heeft. Wat goed kan werken is één centrale helpdesk van waaruit diensten worden geleverd zoals beeldbellen en medicatieverstrekking. Een grote gezamenlijke aanpak is van belang als het gaat om de inzet van technologie.

In de volgende figuur wordt het aannamesetstel weergegeven waar we vanuit gaan voor de trendvariant van de vraagontwikkeling van ouderen naar woonvormen.

Figuur 2.6: Aannames woonvraag per zorgtrede (trendvariant toekomstige situatie Nunspeet)

Bron: Aannamesetstel toekomstige situatie Nunspeet.

De toename van het aandeel ouderen dat met een Wlz-indicatie extramuraal woont, leidt tot het volgende beeld van de vraagontwikkeling (tabel 2.2).

Tabel 2.2: Ontwikkeling vraag naar woonvormen, trendvariant (2020 - 2040)

	2020	2025	2030	2035	2040
Regulier wonen	2.975	3.295	3.745	4.105	4.290
Geclusterd wonen (zonder zorg)	245	275	320	385	410
Geclusterd wonen (zorg nabij)	250	285	335	400	440
Woonzorg (24-uurszorg SOM)	90	90	100	120	130
Woonzorg (24-uurszorg PG)	100	105	120	140	150
Totaalaantal huishoudens 65+	3.660	4.050	4.620	5.150	5.420

Bron: Bevolkingsprognose Nunspeet, gegevens zorggebruik CIZ & NZa, en bewerking Companen.

2.3 Geschiktheid van de reguliere woningvoorraad

Toelichting geschiktheid

Het huidige rijksbeleid is erop gericht dat ouderen en mensen met een beperking zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen in hun eigen vertrouwde omgeving. Hierdoor wordt het steeds belangrijker dat de woning waarin men woont voor mensen met een fysieke beperking ook daadwerkelijk geschikt is om te bewonen. Hierdoor groeit de behoefte aan reguliere woningen die geschikt zijn om op hogere leeftijd in te blijven wonen, zowel in de koop- als huursector. Op het moment wonen circa 2.975 65+huishoudens in Nunspeet in een reguliere, niet geclusterde woning.

In onze analyse van de geschiktheid van de woningvoorraad hebben wij gebruik gemaakt van CBS-Microdata² uit het jaar 2018. In de analyse zijn wij uitgegaan van de volgende meetgraad voor 'geschiktheid': Alle primaire voorzieningen (slaapkamer, woonkamer, toilet, badkamer en keuken) liggen gelijkvloers of zijn zonder traplopen bereikbaar. De woning is geschikt voor bewoners met geringe beperkingen bij het lopen, die als hulpmiddelen eventueel wandelstok of kruk(ken) gebruiken. Appartementen / (galerij)flats die over een lift beschikken vallen onder het label 'geschikt'. De inschatting van de geschiktheid van de woningen baseert zich op informatie over de volgende kernmerken van woningen: woningtype, bouwjaar, oppervlakte en inhoud.

Potentieel geschikt of geschikt te maken woningen zijn woningen die met relatief beperkte middelen geschikt te maken zijn. Hierbij is te denken aan het installeren van een traplift, of het verlagen van drempels. Deze woningen voldoen aan de volgende criteria:

- Eengezinswoning, is gebouwd na 1998
- Inhoud bij koopwoningen is groter dan 350 m³ en gebouwd na 1965
- Inhoud bij huurwoningen is groter dan 300 m³ en gebouwd na 1980
- Geschakelde woningen

Niet-geschikte woningen zijn de overige woningen. De meeste van deze woningen zijn vermoedelijk ook niet (eenvoudig) geschikt te maken.

Geschiktheid gemeente Nunspeet

Van de huidige reguliere woningvoorraad van de gemeente Nunspeet is 5% geschikt (530 woningen), 61% potentieel geschikt (6.290 woning) en 34% niet-geschikt (3.505 woningen). Van de 65+huishoudens woont 8% in een geschikte woning (310 huishoudens), 61% in een potentieel geschikte woning en 31% in een niet-geschikte woning. In de onderstaande kaarten gaan we per kern in op hoe de situatie eruit zien van het aandeel 65+huishoudens dat in de desbetreffende kern woont, het aandeel van dezelfde groep dat in

² De beoordeling van de woningvoorraad op geschiktheid op basis van CBS-microdata is een inschatting.

een geschikte woning woont, of in een potentieel geschikte woning woont. Per kern gaan we in op de gebieden waar de opgave van het geschikt maken van woningen het grootst is. In bijlage 4 staat een uitgebreide toelichting van de situatie van de geschiktheid van de woningen in de verschillende kernen.

In de kern Hulshorst ligt de opgave met name in de straten Oorijzer, Zandhuisweg en Wiekslag. Wanneer we inzoomen op de ken Elspeet ligt de opgave voor het geschikt maken van woningen met name in de straten Haverweg, Gerstweg, Diepeweg en Sluiterweg. Wat betreft de kern Vierhouten is het nog van belang om nog gericht te kijken waar in de kern de opgave voornamelijk ligt, omdat de geschikt te maken woningen verspreid staan over de kern. Wanneer we kijken naar Nunspeet ligt de opgave voornamelijk in twee gebieden aan de oostkant van het centrum van Nunspeet. Daarnaast liggen er in het zuidelijke deel van Nunspeet kansen om een groot aandeel geschikt te maken woningen geschikt te maken.

2.4 Aanbodinventarisatie geclusterd wonen voor ouderen

Aanbod voor ouderen

In onderstaande tabel staat het huidige aanbod geclusterd wonen dat uit de aanbodinventarisatie naar voren is gekomen, uitgewerkt. Op dit moment bestaat het geclusterde aanbod voor ouderen uit 362 plekken. In de nabije toekomst worden er door Woonzorgunie Veluwe nog 26 zorgstudio's gerealiseerd voor ouderen met psychogeriatrische dan wel een zware somatische zorgvraag. In de match van de vraag met het aanbod zullen we dit aanbod meenemen.

Tabel 2.3: Aanbodinventarisatie geclusterd wonen voor ouderen

Zorgaanbieder	Locatie	Geclusterd wonen (zorg nabij)	24-uurszorg SOM	24-uurszorg PG	Palliatief
Woonzorgunie Veluwe	Woonzorgcentrum de Bunterhoek		52	62	
Woonzorgunie Veluwe	Gebouw naast Bunterhoek		10		
Woonzorgunie Veluwe	Nieuw*		13	13	
Dagelijks Leven	Het Welgelegenhuus			20	
Norschoten	Oranjehof		5	15	
Het Baken	Seewende		33	65	
Zorggroep Noordwest-Veluwe	Ittmanshof			38	
Hospice de Regenboog	Hospice de Regenboog				5
Zorggroep Noordwest-Veluwe	De Veluwse Heuvel	62			
Totaal		62	113	213	5

* Nog te realiseren aanbod. Vergunning is verstrekt.

Bron: Woon-zorgaanbieders in de gemeente Nunspeet.

In de vorige paragraaf zijn we ingegaan op het aanbod aan geschikte woningen in de gemeenten Nunspeet. De circa 310 geschikte woningen die worden bewoond door 65+huishoudens in de gemeente Nunspeet nemen we mee in de match van de vraag met het aanbod.

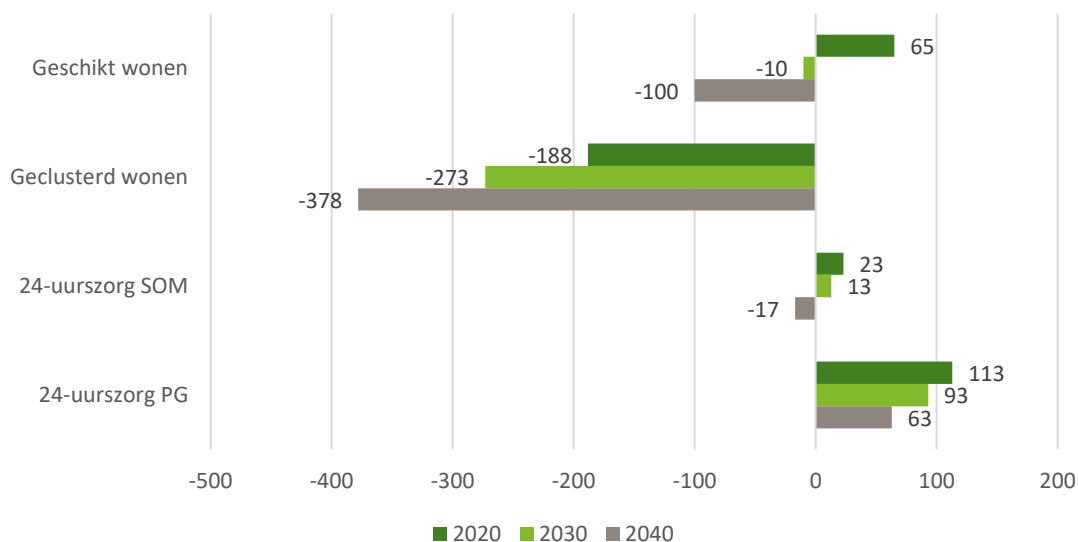
2.5 De huisvestingsopgave voor ouderen: match tussen vraag en aanbod

Een vergelijking van de trendvariant van de vraagprognose met het huidige geclusterde 24-uurszorgaanbod van zorgaanbieders laat het volgende zien:

- De intramurale capaciteit voor mensen met een psychogeriatrische (PG) zorgvraag is momenteel in onbalans met een overschot van 113 plekken. Het overschot aan PG plekken zal afnemen tot 63 plekken in 2040.
- Voor de mensen die afhankelijk zijn van 24-uurszorg bij somatische klachten (intramurale capaciteit somatisch zorgvraag) bestaat er nu een overschot van 23 plekken. Het overschot aan plekken zal afnemen tot 13 plekken in 2030. In 2040 is er geen sprake meer van een overschot maar van een tekort aan 17 plekken.
- Het overschot dat we zien in het intramurale vastgoed geeft aan dat er een transformatieopgave ligt voor dit vastgoed. Het vastgoed kan worden getransformeerd tot eenheden die individueel verhuurd kunnen worden zodat het vastgoed geschikt wordt voor (kleinschalig) extramuraal wonen. Soms gaat het alleen maar om een administratieve wijziging waarmee de woning kan worden omgeklapt van 'intramuraal' naar 'extramuraal' wonen.
- Er is momenteel sprake van een overschot aan 65 geschikte woningen. In 2030 zal er een klein tekort ontstaan van 10 geschikte woningen. Dit tekort loopt op tot 100 geschikte woningen in 2040.
- Voor mensen die behoefte hebben aan geclusterd wonen zonder zorg bestaat er momenteel een tekort van 188 woningen. Dit tekort neemt in de toekomst toe tot 273 woningen in 2030 en 378 woningen in 2040. Geclusterd wonen zonder zorg kan verschillende vormen aannemen. Denk hierbij aan het Knarrenhof-concept ofwel het hofjeswonen. Hofjeswonen kenmerkt zich door woningen die in een U- of een L-vorm rond een binnenplaats zijn gesitueerd. Ouderen wonen dicht bij elkaar en op een geborgen manier die voor een gevoel van veiligheid zorgt. Andere vernieuwende woonconcepten zijn bijvoorbeeld meergeneratieconcepten, zoals ecowijken en -dorpen en de 'magic mix'. In ecowijken- en dorpen wonen verschillende doelgroepen samen. Kenmerkend is dat de woonconcepten bedoeld zijn voor meerdere inkomens-, leeftijds- en huishoudenscategorieën en dat de woningen duurzaam zijn gebouwd en milieuvriendelijk zijn. De woningen delen voorzieningen met elkaar zoals een ontmoetingsruimte, tuinen en fietsenbergingen. De 'magic mix' is ook een woonvorm waar meerdere doelgroepen kunnen wonen. De 'magic mix' kan bijvoorbeeld worden ingevuld met een mix van dragers en vragers. Dit kan ook gerealiseerd worden met verschillende leeftijdscategorieën, zoals ouderen en jongeren die samen in een complex wonen. Een deel van het complex zou nog kunnen bestaan uit verpleeghuis terwijl een ander deel is ingericht voor jongeren die de appartementen of studio's huren. De insteek van deze vorm is dat jong en oud met elkaar omgaan en elkaar helpen en ondersteuning waar nodig. Dergelijke geclusterde woonvormen bieden passende alternatieven voor het aanbod dat gedateerd is of gedateerd raakt.

Figuur 2.7: Balans tussen vraag naar en aanbod aan geclusterd wonen voor ouderen

Bron: Aanbodinventarisatie zorgaanbieders, prognosemodel trendvariant Companen.

Aanvullende maatregelen

Gezamenlijk tussenvormen concretiseren

Het wonen in geclusterde ‘tussenvormen’ biedt diverse voordelen. De zorg kan efficiënter geleverd worden. In deze woningen kunnen ouderen een zwaardere zorgvraag beter opvangen. En het veiligheids- of gemeenschapsgevoel onder bewoners is hoger. Aanbod aan tussenvormen is daarmee een voorinvestering om te voorkomen dat onnodig intensieve zorg wordt gebruikt. Het valt aan te bevelen te onderzoeken of de bestaande geclusterde ‘tussenvormen’ voldoen aan de wensen van bewoners als het gaat om de aanwezige faciliteiten (ontmoetingsruimte, buitenruimte, comfort, horeca), de gemeenschapszin, omvang en het soort medebewoners. Wij adviseren om duidelijke normen op te stellen voor de nieuwe (geclusterde) tussenvormen, waarin alle signalen vanuit de verschillende partijen goed verwerkt zijn. Vervolgens kan deze norm complexgewijs uitgedragen worden.

Toenemend beroep op woningaanpassingen

Van de ouderen met een (lichte) zorgvraag die kunnen en willen blijven wonen in een reguliere woning, zal in de toekomst een groeiend deel wonen in een koopwoning. De belangrijkste opgave voor deze groep is om ervoor te zorgen dat hun woningen tijdig geschikt gemaakt worden, zodat zij hier zelfstandig kunnen blijven wonen. In dat kader is het relevant om te vermelden dat de regeling van woningaanpassingen in het kader van de Wmo is veranderd; de eigen bijdrage voor particulieren is aanzienlijk lager geworden. Dit zal waarschijnlijk zorgen voor een toename van de aanvragen voor woningaanpassingen (met hogere kosten voor de gemeente als gevolg).

Ruimte voor vernieuwende woonconcepten

Er bestaan verschillende vernieuwende woonconcepten die voor verschillende doelgroepen waaronder ouderen geschikt zijn. Zo is er een woonvorm in de vorm van ecowijken en- dorpen waar verschillende doelgroepen gezamenlijk kunnen wonen. kenmerkend is dat de woningen duurzaam zijn gebouwd en duurzaam en milieuvriendelijk zijn. De woningen delen voorzieningen met elkaar zoals een ontmoetingsruimte, tuinen en fietsenbergingen. Een ander voorbeeld van een vernieuwende woonvorm waar meerdere doelgroepen gebruik van kunnen maken is de ‘magic mix’. De ‘magic mix’ kan bijvoorbeeld

worden ingevuld met de mix van ouderen en jongeren die samen in een complex wonen. Een deel van het complex zou nog kunnen bestaan uit verpleeghuis terwijl een ander deel is ingericht voor jongeren die de appartementen of studio's huren. De insteek van deze vorm is dat jong en oud met elkaar omgaan en elkaar helpen en ondersteuning waar nodig. Een iets meer specifieke woonvorm voor ouderen is het hofjeswonen. Hofjeswonen kenmerkt zich door woningen die in een U- of L-vorm rond een binnenplaats staan. Ouderen wonen dicht bij elkaar en op een geborgen manier die voor een gevoel van veiligheid zorgt.

3 Mensen met een verstandelijke beperking (VG)

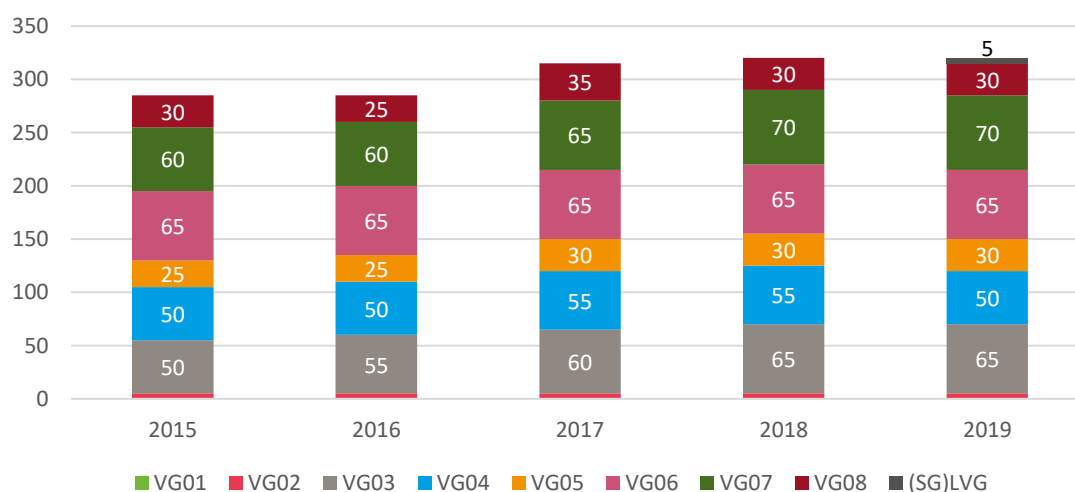
De groep met een verstandelijke beperking kent een diverse samenstelling. De behoefte aan zorg is zeer divers onder deze doelgroep, waardoor zowel een deel in geclusterde woonvormen woont en een deel zelfstandig in de wijk woont. In deze paragraaf brengen wij de behoefte aan geclusterde en gespikkelde plekken voor zorg met verblijf voor de VG-groep in beeld, en zetten we deze vraagontwikkeling af tegen het bestaande aanbod. De balans tussen vraag en aanbod dient als uitgangspunt voor de kwantitatieve en kwalitatieve invulling van beleids- en huisvestingopgaven.

In dit onderzoek richten wij ons primair op de groep die gebruik maakt van Wlz-zorg. Dit houdt in dat we het hebben over mensen die ‘levenslang en levensbreed’ ondersteuning nodig hebben, thuis of in een zorginstelling. Deze mensen staan onder permanent toezicht of ontvangen 24 uur per dag zorg in de nabijheid. Omdat we ingaan op de groep mensen die levenslang behoefte heeft aan zorg met verblijf, spreken we niet over een groep die uitstroomt.

Woonvraag van verstandelijk beperkten

Het aantal Wlz-indicaties voor zorg aan mensen met een verstandelijke beperking (VG) is over de jaren 2015 tot en met 2019 gestegen van 285 naar 320 (zie figuur 4.1). Tussen de jaren 2016 en 2017 maakt het aantal indicaties een sprongetje. Deze stijging komt mede door een trendbreuk in het indicatiesysteem, waardoor omstreeks 2016 en 2017 een deel van de groep een herindicatie heeft gekregen.

Figuur 3.1: Wlz-indicatie mensen met een verstandelijke beperking 2015 - 2019, gemeente Nunspeet

Bron: CIZ databank.

Basisprognose woonvraag

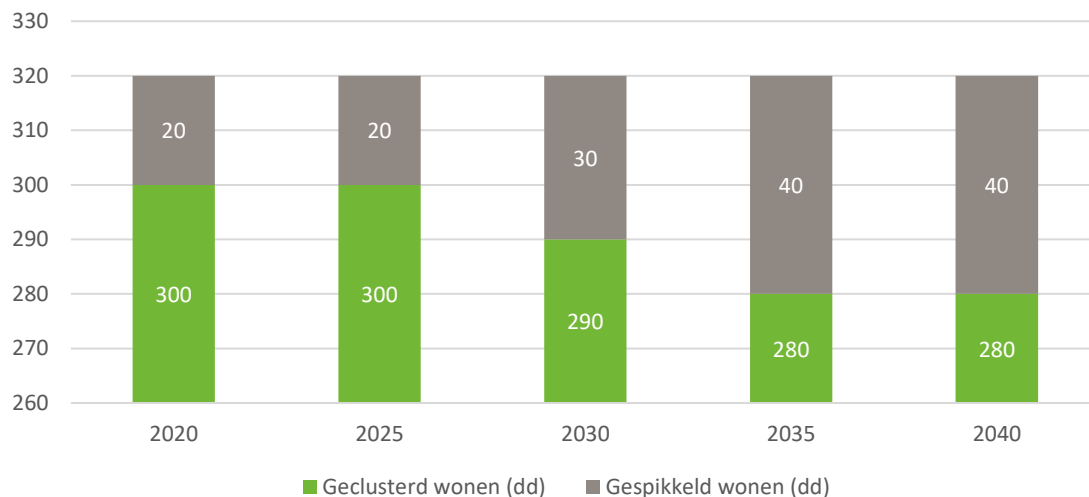
In 2019 hadden 320 mensen een VG-indicatie in de gemeente Nunspeet (CIZ cijfers). Aan de hand van de CIZ-indicatiegegevens en de bevolkingsprognose van de gemeente Nunspeet hebben wij een inschatting gemaakt van de zorgvraag van mensen met een verstandelijke beperking voor de periode tot en met 2040. In deze prognose is inzichtelijk gemaakt hoe de totale zorgvraag van mensen met een verstandelijke beperking zich naar verwachting zal ontwikkelen. De onderstaande tabel toont de verwachte vraag naar zorg-met-verblijfplekken volgens de prognose: een basis-prognose op basis van de huidige vraag (afgerond op tientallen), demografisch doorgerekend naar de toekomst.

Tabel 3.1: Gemeente Nunspeet. Basisprognose woonvormen VG (2020 - 2040)

	2020	2025	2030	2035	2040
Basisprognose	320	320	320	320	310
Geclusterd wonen	300	300	290	280	280
Gespikkeld wonen	20	20	30	40	30

Bron: Bevolkingsprognose Nunspeet, gegevens zorggebruik CIZ & NZa, en bewerking Companen.

Figuur 3.2: Gemeente Nunspeet. Prognose woonvormen (2020 - 2040), basisvariant

Bron: Bevolkingsprognose Nunspeet, gegevens zorggebruik CIZ, en bewerking Companen

De basisprognose wordt kwalitatief verdeeld over geclusterd en gespikkeld wonen. Gespikkeld aanbod bestaat uit reguliere woningen van een zorgaanbieder die in de nabijheid van een woonvorm staan waarvandaan zorg en begeleiding geboden kan worden. Geclusterd wonen kent een uiteenlopend palet aan woonvormen, van instellingszorg in groepswooningen tot geclusterde appartementen, hofjeswoningen of zorgboerderijen.

In onze vraag-berekeningen gaan wij daarbij uit van verdere extramuralisering. De mate waarin wij dit doen, is afhankelijk van het type VG-indicatie. De vraag naar gespikkelde woonvormen zal in de basisprognose toenemen van 20 tot 40, terwijl de vraag naar geclusterd wonen afneemt van 300 tot 280 in de periode 2020 tot en met 2035. In 2040 bestaat de verhouding uit 280 geclusterde woonplekken en 40 gespikkelde woonplekken.

Trends en ontwikkelingen

Tijdens de werksessie met de gemeente en zorgaanbieders zijn er verschillende trends besproken die invloed zouden kunnen hebben op de woonvraag van de doelgroep VG:

1. De deelnemers geven aan te zien dat de wens om dicht(er) bij het ouderlijke huis te wonen (lokaal wonen) er zeker zal zijn maar wel in beperkte mate. Echter moet de aanzuiging aan plekken in groepswoonwonen niet worden onderschat. Ouders zijn bereid een stuk te reizen als hun kind op een fijne plek kan wonen. Daarnaast is het ingewikkeld woonplekken in woonwijken te realiseren. Het is belangrijk dat er wordt gestuurd op de best passende zorg voor mensen en dat kan betekenen dat de woonplek niet om de hoek is. Verwanten en ouders zijn zich steeds meer bewust dat het geschikte aanbod verder weg van huis kan liggen. Ouders en verwanten anticiperen zelf ook op het feit dat het aanbod verder weg kan liggen door zelf dicht(er) bij het aanbod te gaan wonen. De deelnemers zien een ontwikkeling van de verschuiving van het ouderlijke huis naar de woonlocaties toe.

2. De deelnemers geven aan dat de trend richting gespikkeld wonen zal toenemen naar de toekomst toe. Deze verschuiving noemen de deelnemers kwetsbaar. Het is belangrijk dat het gespikkeld aanbod flexibel kan worden ingezet (flexibele beschikking). Appartementen voor mensen met een verstandelijke beperking bestaan uit reguliere appartementen. Het is voornamelijk belangrijk dat er draagkracht is in de wijk voor het bestaan van de plekken.
3. De zorginfrastructuur voor het gespikkeld wonen kan worden gewaarborgd door middel van het bieden van ambulante zorg. Daarnaast zien de deelnemers mogelijkheden in gemengdwonen-concepten. Daarbij moet wel goed, liefst op individueel niveau gekeken worden naar de menging van doelgroepen. De menging van mensen met een verstandelijke beperking en mensen met niet aangeboren hersenletsel wordt afgeraden. De deelnemers zien ook mogelijkheden voor het wonen in community's/leefgemeenschappen; een ultieme vorm van samen leven. Deze vorm is meer gericht op inclusiviteit en de inzet van ieders talenten. Omnia Wonen geeft aan samen met portaal al bezig te zijn met het opzetten van soortgelijke projecten.

Prognose: bandbreedte

Landelijk zien we in Nederland gemiddeld 6,5 VG indicaties per 1.000 inwoners. In de gemeente Nunspeet is dat 11,6 indicaties per 1.000 inwoners. De gemeente Nunspeet ligt met het aantal VG indicaties per 1.000 inwoners ver boven het landelijk gemiddelde. Als de gemeente Nunspeet meer in lijn wil liggen met het landelijk gemiddelde zou er een afbouw in plekken voor VG in de gemeente het gevolg zijn. Deze ontwikkeling die invloed heeft op de prognose is het scenario 'Lokaal wonen'. Uit de werksessie kwam naar voren dat de wens om meer lokaal te wonen er is, maar wel in beperkte mate. Wetende dat het lokaal wonen in beperkte mate aanwezig is in de gemeente Nunspeet, zwakken we het scenario 'Lokaal wonen' iets af. Daarnaast nemen we een bandbreedte op van de prognose waarin de basisprognose (hoogste aantallen) en trendprognose 'Lokaal wonen' (laagste aantallen) worden meegenomen.

Zie onderstaande tabel voor de prognose in bandbreedte.

Tabel 3.2: Prognose woonvormen (2020 - 2040), basis- en trendvariant bandbreedte

	2020	2025	2030	2035	2040
Prognose	320	300 - 320	270 - 302	220 - 320	200 - 320
Geclusterd wonen	300	280 - 300	240 - 290	200 - 280	180 - 280
Gespikkeld wonen	20	20	20 - 30	20 - 40	20 - 40

Bron: Bevolkingsprognose Nunspeet, CIZ-databank, bewerking Companen.

3.1 Aanbodinventarisatie woon-zorgplekken doelgroep VG

Aanbod voor mensen met een verstandelijke beperking

In onderstaande tabel staat het huidige aanbod aan woonplekken dat uit de aanbodinventarisatie naar voren is gekomen, uitgewerkt. Op dit moment bestaat het groepswonen voor mensen met een verstandelijke beperking uit 224 plekken en het begeleid wonen voor mensen met een verstandelijke beperking uit 37 plekken.

Tabel 3.3: Aanbodinventarisatie wonen voor mensen met een verstandelijke beperking

Zorgaanbieder	Locatie	Groepswonen	Begeleid wonen
Philadelphia	Woonlocatie Laan	26	
Philadelphia	Elspeterweg 12		25
Philadelphia	Piersonstraat	27	
Philadelphia	Kronenburgh	14	
Philadelphia	Watersnip	25	
Philadelphia	Stationslaan	17	
Philadelphia	Terrein Halfweg in Vierhouten	108	
Norschoten	Groenhof Elspeet		12
EBC		7	
Totaal		224	37

Bron: Woon-zorgaanbieders in de gemeente Nunspeet.

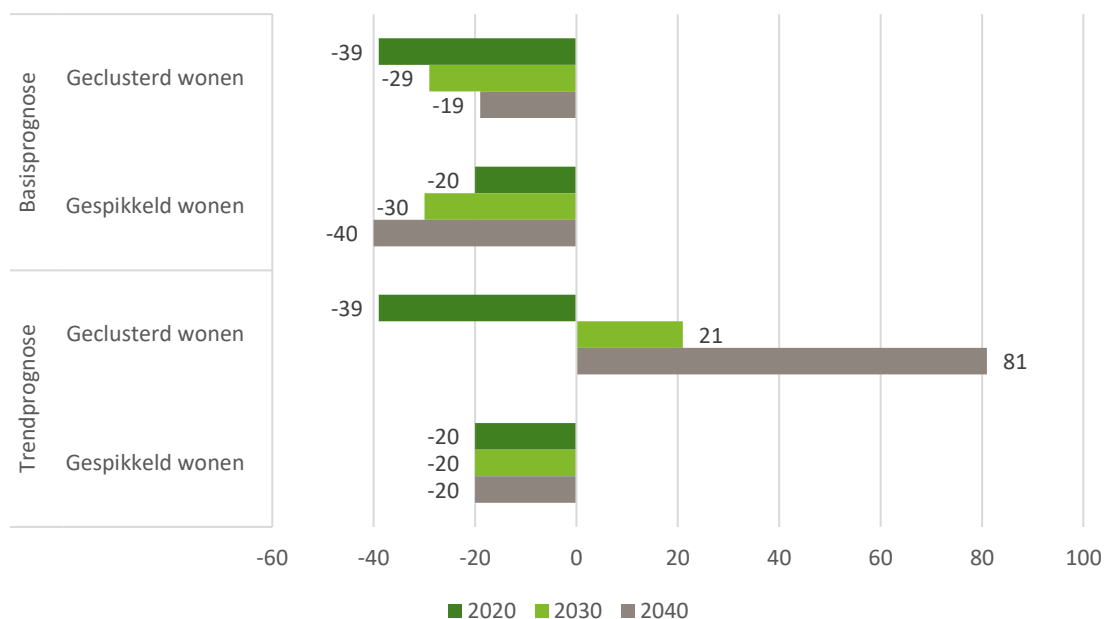
Er liggen uitbreidingsplannen voor het terrein Halfweg in Vierhouten. Uiteindelijk is het de bedoeling dat het terrein aan gemiddeld 130 cliënten plek kan bieden. Omdat er nog sprake is van plannen nemen we de uitbreiding nog niet mee in het aanbodoverzicht.

3.2 De huisvestingsopgave voor VG: match tussen vraag en aanbod

Een vergelijking van de vraagprognose (basis- en trendprognose) met het huidige zorgaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking van zorgaanbieders laat het volgende zien:

- Wanneer we uitgaan van de basisprognose zien we op het moment een tekort aan 39 geclusterde plekken. Naar de toekomst toe zal het tekort kleiner worden door de verschuiving van de vraag naar geclusterd wonen naar gespikkeld wonen. Het tekort bestaat uit 29 plekken in 2030 en uit 19 plekken in 2040.
- Het gespikkelde aanbod is op het moment niet voldoende om in de vraag te voorzien. We zien momenteel een tekort van 20 plekken en dit tekort zal oplopen tot 30 plekken in 2030 en 40 plekken in 2040 wanneer we uitgaan van de basisprognose.
- De tekorten die we aantonen worden waarschijnlijk deels veroorzaakt doordat er Wlz-indicaties voor VG thuis worden verzilverd door middel van een Persoonsgebonden Budget. Dit geldt voor zowel geclusterd wonen als gespikkeld wonen.
- Wanneer we uitgaan van de trendprognose, afgezwakt scenario 'Lokaal wonen', zien we dat het geclusterde aanbod niet in de vraag kan voorzien (tekort van 39 plekken). Naar de toekomst toe verandert het tekort in een overschot aan plekken. Het overschot bestaat uit 21 plekken in 2030 en 81 plekken in 2040.
- We zien momenteel een tekort aan 20 gespikkelde woonplekken. De vraag naar gespikkelde woonplekken blijft naar de toekomst toe constant en blijft het tekort bestaan uit 20 plekken in 2030 en 2040 wanneer we uitgaan van de trendprognose.
- Er ligt een transformatieopgave in het bestaande aanbod van VG-plekken. Er moet een beweging worden ingezet van intramurale woonzorgconcepten naar gespikkeld wonen. Het bestaande woonzorgaanbod op instellingsterreinen kan daarbij dienst doen als woonruimte voor meerdere doelgroepen, zoals spoedzoekers, starters en kwetsbare groepen. Dit vastgoed kan een doelgroeptransformatie ondergaan van intramuraal naar magic mix-concepten. Tegelijk dienen er kleinschalige woonzorgconcepten met een zorgsteunpunt in de wijken te worden gerealiseerd, waardoor ook gespikkeld wonen mogelijk wordt gemaakt. Om deze beweging in gang te zetten is afstemming nodig tussen zorgaanbieders en corporaties om op woonzorgcomplexniveaus te bepalen welke strategie het meest toereikend is.

Figuur 3.3: Balans tussen vraag naar en aanbod aan woonplekken voor doelgroep VG

Bron: Aanbodinventarisatie zorgaanbieders, prognosemodel basis- en trendvariant Companen.

Aanvullende maatregelen

Gemengd wonen zonder 'doelgroepen'

De landelijke richtlijnen geven aanzet tot indelingen in financieringsvormen, doelgroepen en zorgpakketten. Maar de grenzen tussen alle indelingen zijn zacht; er liggen veel mogelijkheden om zorgvragers gezamenlijk te huisvesten. Bewoning door 'normale' zorgdragers (jongeren, studenten of ook gezinnen) zorgt voor een dynamische mix. In deze samenleefconcepten kunnen zij elkaar aanvullen en ondersteunen. Een vereiste is wel de intrinsieke motivatie van de 'dragers' om een rol te spelen bij het ondersteunen van de 'vragers'. Wederkerigheid is het fundament. Het is wenselijk om bij de realisatie van gemengd wonen aansluiting te zoeken bij het bestaande welzijnsnetwerk en de inclusieve woonzorgcentra.

Cliënten bewustmaken van zelfstandig wonen

Voor een goede doorstroom naar zelfstandig wonen is het belangrijk dat cliënten zich bewust zijn van de (on)mogelijkheden. Zorgaanbieders doen er goed aan om cliënten laagdrempelig uitleg te geven over onder andere de (tijdelijke) inschrijving bij een woningcorporatie, en de informatie die daarbij ingevuld moet worden (aandoening, instelling, etc.). Wij adviseren dat zij deze informatievoorziening samen met de corporatie afstemmen. Wat betreft het thuis wonen (met een PGB of VPT) doen aanbieders er juist goed aan om de risico's te schetsen. Thuis wonen is voor een deel van deze mensen geen goede optie. De gemeente kan hierin de regierol pakken door corporaties en zorgaanbieders samen te brengen en uit te nodigen samenwerkingsafspraken te maken.

4 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

In het landschap voor de maatschappelijke zorg is er veel veranderd en gaat er nog veel veranderen. Sinds januari 2021 kunnen mensen die hun leven lang intensieve geestelijke gezondheidszorg nodig hebben toegang krijgen tot de Wet langdurige zorg (Wlz) als zij voldoen aan de Wlz-toegangscriteria. Daarnaast zien we de beweging van Beschermd wonen naar 'beschermd thuis'. Een beweging van wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorende toezicht en begeleiding naar zelfstandig wonen in een eigen woning waar ambulante ondersteuning kan worden geboden. Het is een beweging die veel uitdagingen met zich mee brengt. Vanaf 1 januari 2023 vindt geleidelijk een verdere decentralisatie van het Beschermd Wonen en de maatschappelijke opvang plaats. De centrumgemeentefunctie voor Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke opvang (MO) komt te vervallen. Vervolgens worden de middelen voor Beschermd Wonen vanaf 2023 geleidelijk aan enkele individuele gemeente beschikbaar gesteld. Als gevolg moet het makkelijker mogelijk worden voor mensen om zelfstandig in hun eigen omgeving te blijven wonen, ook als zij hier een beetje ondersteuning bij nodig hebben.

Beschermd wonen

Beschermd Wonen (BW) is een regeling die onderdak en begeleiding biedt aan mensen die (tijdelijk) niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Vanuit de regeling wordt zowel de zorg als verblijf bekostigd. In dit hoofdstuk kijken we deels vanuit het bredere perspectief van de regio Noord-Veluwe. Het is namelijk het geval dat mensen vanuit Nunspeet of een andere gemeente in de regio in- of uitstromen in verschillende gemeenten in de regio waarmee de BW-plekken, MO-plekken en uitstroomplekken een regionale functie hebben. Daarnaast brengen we de vraagontwikkeling specifiek voor de gemeente Nunspeet in beeld om een beeld te kunnen schetsen wat voor een plek Nunspeet in de regio inneemt.

Regionale situatie Beschermd Wonen

Op 1 januari 2020 hadden ca. 253 mensen een indicatie voor Beschermd Wonen in de regio Noord-Veluwe. Dit totaal cijfer beslaat alle PGB en ZIN-indicaties voor zowel Beschermd Wonen als begeleid wonen. In het voorgaande jaar lag het aantal indicaties lager met 219 indicaties. Sinds januari 2021 kunnen mensen die hun leven lang intensieve geestelijke gezondheidszorg nodig hebben toegang krijgen tot de Wet langdurige zorg (Wlz) als zij voldoen aan de Wlz-toegangscriteria. Sinds begin 2021 is de BW-indicatie van 125 personen omgezet naar een Wlz-indicatie. Het aantal personen dat momenteel nog een BW-indicatie heeft vanuit de WMO is 128 personen. Circa 49% van de BW-cliënten (125 personen) heeft nu een Wlz-indicatie.

Beschermd Wonen in Nunspeet

Op 1 januari 2020 hadden ca. 37 mensen een indicatie voor Beschermd Wonen (BW) in de gemeente Nunspeet. In het voorgaande jaar lag het aantal indicaties lager met 30 indicaties in de gemeente Nunspeet. Net als voor de andere doelgroepen hebben we de huidige vraag naar de toekomst doorgerekend. De onderstaande tabel toont de totale verwachte vraag naar BW volgens de prognose: een beleidsvrije, demografische doorrekening op basis van de huidige vraag.

Tabel 4.1: Basisprognose vraag naar BW (2020 - 2040)

	2020	2025	2030	2035	2040
Doorrekening	37	32	28	26	26

Bron: Indicatiegegevens, bevolkingsprognose gemeente Nunspeet, bewerking Companen.

Ook voor de doelgroep BW is in een werksessie met aanbieders besproken welke trends van invloed zullen zijn op de toekomstige vraag naar BW-plekken.

1. Een ontwikkeling die van invloed kan zijn op de toekomstige vraag vatten we samen onder het 'lokaal wonen'. Nunspeet telt 1 januari 2020 1,3 BW-cliënten per 1.000 inwoners³. Als scenario nemen wij mee dat de vraag naar BW-plekken in de verschillende gemeenten in de regio meer verdeeld gaan worden naar rato van het aantal inwoners; het gat tussen het regionaal (ca 0,90 BW-cliënten per 1.000 inwoners⁴) en gemeentelijk gemiddeld aantal BW-cliënten (ca 1,3 per 1.000 inwoners) wordt daarmee volledig gedicht in aanloop tot 2032. In dat jaar loopt de zichttermijn voor spreiding van BW-voorzieningen af en zou de 'doordecentralisatie' moeten zijn voltooid. Dit betekent dat er minder plekken nodig zijn in de gemeente Nunspeet.
2. Wanneer we kijken naar extramuralisering geven de deelnemers aan deze voorzichtig in te steken. Vanwege de complexe maatschappij kan de afbouw van plekken niet te sterk zijn. Een manier om extramuralisering in te vullen is met de vorm van gespikkeld wonen. Dit houdt in dat er verschillende clusters van woningen op korte afstand (fietsafstand) liggen van een zorgsteunpunt en daarmee in verbinding staan waar vanuit zorg en ondersteuning wordt geboden. De meest voor de hand liggende gebieden voor zo'n gebied zijn de wat dichtere bevolkte gebieden in de kernen.

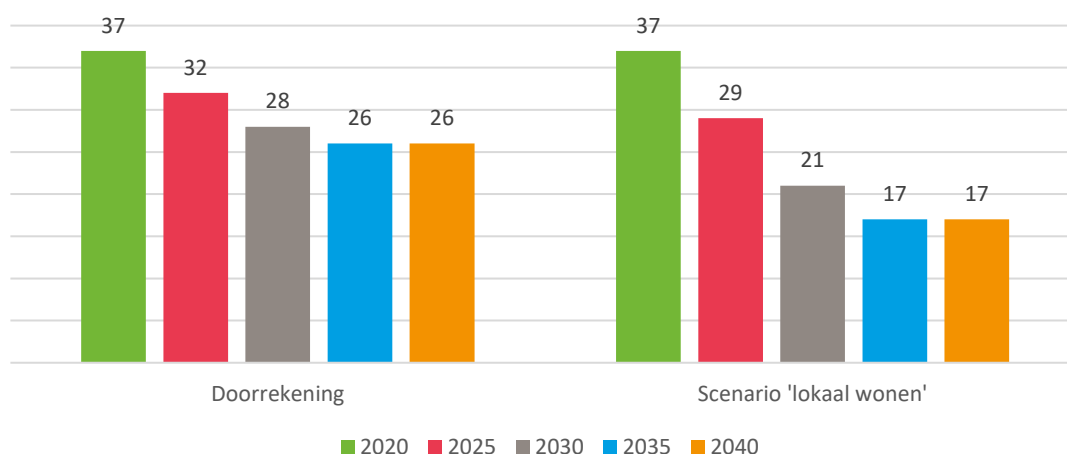
Onderstaande tabel en grafiek tonen de verwachte vraag in de verschillende scenario's: demografische doorrekening en scenario 'lokaal wonen'.

Tabel 4.2: Scenario's vraag naar plekken voor zorg met verblijf, BW (2020 - 2040)

	2020	2025	2030	2035	2040
Doorrekening	37	32	28	26	26
Scenario 'lokaal wonen'	37	29	21	17	17

Bron: Indicaties BW Nunspeet, bevolkingsprognose en bewerking Companen.

Figuur 4.1: Scenario's vraag naar plekken voor zorg met verblijf, BW (2020 - 2040)

Bron: Indicaties BW Nunspeet, bevolkingsprognose en bewerking Companen.

³ Berekend op basis van peildatum gegevens van gemeente Nunspeet, 37 indicaties (1-1-2020).

⁴ Berekend op basis van peildatum gegevens van de centrumgemeente Harderwijk, 128 indicaties (1-1-2020).

4.1 Aanbodinventarisatie woon-zorgplekken doelgroep BW

Aanbod voor de doelgroep Beschermd Wonen

In onderstaande tabel staat het huidige aanbod in de regio Noord-Veluwe aan woon-zorgplekken uitgewerkt, dat uit de aanbodinventarisatie naar voren is gekomen. Op dit moment bestaat het groepswonen voor de doelgroep Beschermd Wonen uit 165 plekken en het begeleid wonen uit 28 plekken in de regio. Wanneer we specifiek naar de gemeente Nunspeet kijken bestaat het groepswonen uit 59 plekken en het begeleid wonen uit 0 plekken.

Tabel 4.3: Aanbodinventarisatie wonen voor de doelgroep Beschermd Wonen in de regio Noord-Veluwe

Zorgaanbieder	Plaats	Locatie	Groepswonen	Begeleid wonen
Philadelphia	Nunspeet	Stationslaan	1	
Philadelphia	Nunspeet	Piersonstraat	1	
Woonzorgnet	Nunspeet	Het Kodal	25	
GGZ Centraal	Nunspeet	Sibeliussstraat 1-7	17	
GGZ Centraal	Nunspeet	Gerbrandystraat	3	
GGZ Centraal	Nunspeet	Piersonstraat	3	
GGZ Centraal	Nunspeet	Jan Mankestraat	3	
EBC	Nunspeet	Vreeweg 11-13	6	
GGZ Centraal	Putten en Ermelo		47	13
EBC	't Harde		37	3
Iriszorg	Harderwijk		11	2
Eleos	Ermelo		4	2
Philadelphia	Harderwijk		5	
Sprank	Putten		1	
AHMN	Harderwijk		1	8
Totaal			165	28

Bron: Woon-zorgaanbieders in de gemeente Nunspeet en elders in de regio Noord-Veluwe

Circa 36% van het aanbod aan groepswonen in de regio Noord-Veluwe staat in de gemeente Nunspeet. Het huidige aanbod in de regio kan in theorie ruim voorzien in een woonplek voor de 128 personen met een BW-indicatie in de regio Noord-Veluwe. Echter wordt er in de praktijk een tekort aan plekken voor Beschermd Wonen ervaren. Vanuit de Centrale Toegang krijgt een persoon alleen een indicatie voor Beschermd Wonen als er een plek is. Wanneer we ons richtten op de indicaties hebben we de groep in beeld die een woonplek heeft. Er is echter ook een groep mensen die een woonplek binnen Beschermd Wonen nodig hebben maar deze nog niet hebben gevonden. De vraag naar Beschermd Wonen plekken is daarmee groter dan de vraag die we nu aan de hand van indicaties in beeld hebben gebracht. De grootte van de groep weten we echter niet.

Nu een deel van de BW-cliënten financiering ontvangt of nog gaat ontvangen vanuit de Wlz, zullen de gemeenten niet langer verantwoordelijk zijn voor hun zorgvraag. Echter houdt deze groep cliënten een woonvraag. Een vraag die plek kan krijgen in een regionaal gesprek over de spreiding van BW-voorzieningen. Het valt aan te bevelen samen met de regiogemeenten, zorgaanbieders en zorgkantoor afspraken te maken of Wlz-vastgoed ook evenredig wordt verdeeld over de regio, zodat gemeenten ook lokaal in de langdurige zorg van bewoners met een GGZ-problematiek kunnen voorzien, of dat hiervoor enkele locaties worden aangewezen in de regio.

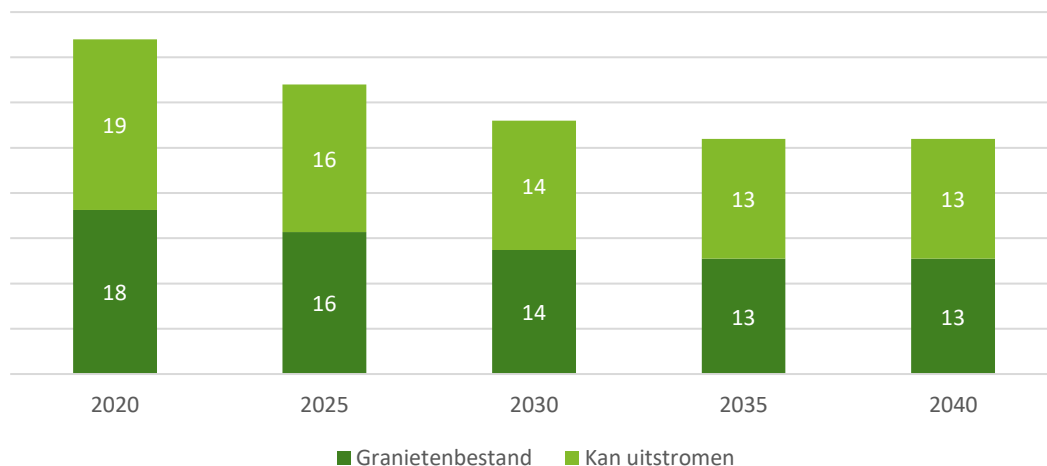
4.2 Uitstroom Beschermd Wonen

Beschermd Wonen is in principe bedoeld als tijdelijke vorm van wonen met zorg; na verloop van tijd zullen de meeste cliënten weer zelfstandig gaan wonen met meer of minder intensieve begeleiding. Hoeveel mensen naar verwachting op jaarbasis zullen uitstromen en dus op zoek moeten naar een alternatieve woonruimte is van veel factoren afhankelijk. Daarnaast kan 'uitstroom' vanuit Beschermd Wonen in de praktijk verschillende dingen betekenen:

- Een cliënt verhuist vanuit een BW-instelling naar een zelfstandige woning of een appartement in een geclusterde woonvorm. In beide gevallen gaat de cliënt zelf huur betalen en wordt er ondersteuning geboden in de vorm van ambulante begeleiding.
- Een cliënt verhuist niet, maar de woonplek wordt 'omgeklapt': de BW-indicatie vervalt en wordt vervangen door een indicatie voor ambulante begeleiding. De cliënt gaat voortaan zelf huur betalen.

Bij het uitrekenen van de verwachte jaarlijkse uitstroom uit Beschermd Wonen in de gemeente Nunspeet doen we de aanname dat het aandeel personen dat naar de Wlz zal gaan hetzelfde is als in de regio (49%). Deze groep vormt het 'granietenbestand'. De overige 51% kan wel uitstromen. De volgende figuren geven de grootte weer van het 'granietenbestand' en de groep uitstromers van de twee prognoses.

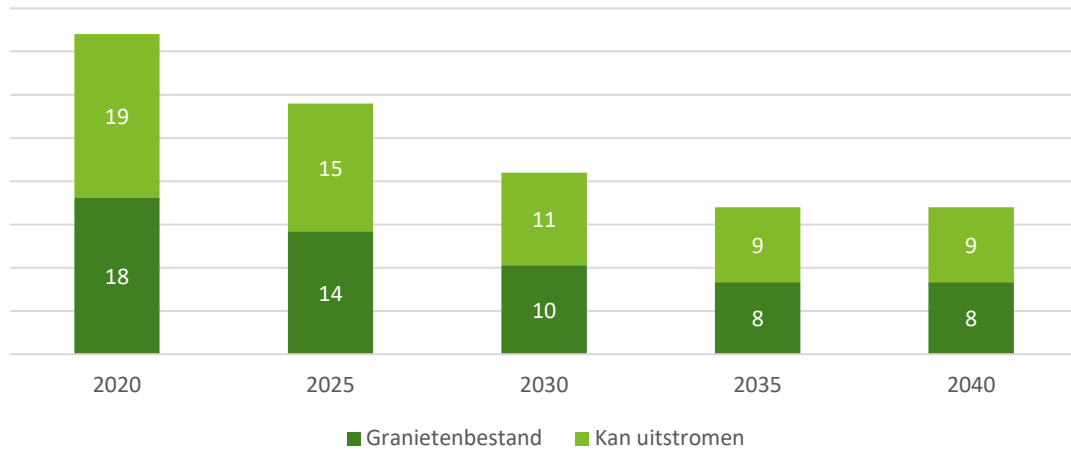
Figuur 4.2: 'Granietenbestand' en uitstromers uit BW op basis van de demografische doorrekening.

Bron: BW-indicaties Nunspeet, bevolkingsprognose Nunspeet, bewerking Companen.

De totale groep die vanuit Beschermd Wonen zou kunnen uitstromen bestaat uit 19 personen in 2020. In 2025 zullen circa 16 personen kunnen uitstromen. In de jaren daarna bestaat de uitstromende groep uit 13 tot 14 personen.

Figuur 4.3: 'Granietenbestand' en uitstromers uit BW op basis van het scenario 'Lokaal wonen'

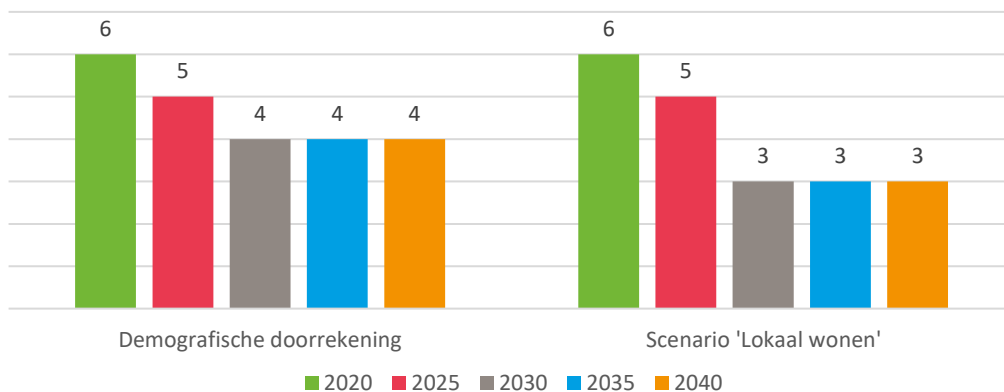
Bron: BW-indicaties Nunspeet, bevolkingsprognose Nunspeet, bewerking Companen.

Wanneer we uitgaan van de trendprognose, ofwel het scenario 'Lokaal wonen', is de groep die naar de toekomst toe kan uitstromen kleiner vergeleken met de basisprognose.

Jaarlijkse uitstroom

De totale groep die in staat is om uit te stromen hebben we voor nu en de toekomst in beeld. Om tot een jaarlijkse uitstroom te komen moeten we rekening houden met de verblijfsperiode van personen in Beschermd Wonen. Bij het bepalen van de jaarlijkse uitstroom houden we rekening met een verblijfsduur van 3 jaar. Daarmee komen we uit op een jaarlijkse uitstroom van 6 personen in 2020 tot 4 personen in 2040 wanneer we uitgaan van de demografische doorrekening. Uitgaand van het scenario 'Lokaal wonen' komen we uit op een jaarlijkse uitstroom van 6 personen in 2020 tot 3 personen in 2040. De uitstromers stromen uit naar een plek ergens in de regio Noord-Veluwe.

Figuur 4.4: Jaarlijkse uitstroom op basis van de demografische doorrekening en scenario 'Lokaal wonen'

Bron: BW-indicaties Nunspeet, bevolkingsprognose Nunspeet, bewerking Companen.

Het is voor personen lastig om uit te kunnen stromen, omdat er in de gemeente Nunspeet en in de regio sprake is van een wachtlijst van 8 jaar om aan een betaalbare woning te komen.

Sinds eind 2017 gaat de uitstroom van personen vanuit Beschermd Wonen of Maatschappelijk Wonen die woonachtig zijn in de regio Noord- en Oost-Gelderland Wonen via de Centrale Uitgang. Via de Centrale Uitgang kan een woning worden aangevraagd via een bijzondere toewijzing. De aanvraag van een bijzondere toewijzing bevordert de uitstroom uit BW en MO. In 2019 stroomden 8 personen uit naar een woning van de corporatie Omnia Wonen. Omnia Wonen heeft naast het aanbod in Nunspeet ook aanbod in de Gelderse gemeenten Oldebroek, Harderwijk en 't Harde.

In de werksessie gaf Omnia Wonen aan dat de personen die uit Beschermd Wonen uitstromen bij hen in de goedkopere woningen terecht komen. Dit wekt zorgen wat betreft de leefbaarheid in de gebieden waar de goedkopere woningen staan. Locaties voor personen die uitstromen zijn schaars en als er ontwikkelingen zijn wat betreft het realiseren van nieuwe locaties, gaat het om locaties met een klein aantal plekken. De deelnemers aan de werksessie zien dat er echter een kwalitatieve opgave ligt in plaats van een kwantitatieve opgave; meer variatie in het aanbod voor uitstromers is belangrijk. De partijen Omnia Wonen, gemeente Nunspeet en Woonzorgnet hebben afgesproken met elkaar over het punt van de realisatie van het juiste aanbod door te praten.

De gemeente Nunspeet heeft een locatie waar personen vanuit beschermde woonvormen in de regio Noord-Veluwe naar kunnen doorstromen. Op deze locatie, De Proeftuin, ontvangen de doorstromers begeleiding en ondersteuning met als doel uiteindelijk zelfstandig te kunnen en te blijven wonen. De locatie De Proeftuin bevindt zich aan de Erperweg 21 en biedt 25 plekken waar men zelfstandig met begeleiding woont. Een uniek punt van De Proeftuin is dat de bewoners die begeleiding krijgen geen indicatie hoeven te hebben.

Zachte landing in de wijk

Om terugval te voorkomen is een 'zachte landing' van uitstromers in hun nieuwe woonwijk essentieel. Dat vraagt om goede communicatie met omwonenden. Hulp bij het kennismaken met burens is soms gewenst. Het kan ook helpen om 'buurtcirkels' op te zetten, waarin kwetsbare mensen die bij elkaar in de buurt wonen, voor elkaar klaar staan (met hulp van een coach). Zorgaanbieders (en ook corporaties) kunnen veel zorgen bij omwonenden wegnemen als zij zorgen voor een vast aanspreekpunt bij vragen en overlast.

Spreiding van de uitstroom over de wijken

Uitstromers vanuit BW hebben over het algemeen behoefte aan een goedkope huurwoning. Zij komen daardoor vaak in buurten terecht waar veel goedkope woningen bij elkaar staan – vaak buurten met een concentratie van sociaal-economische problematiek. Door uitstromers hier te huisvesten, neemt de problematiek in deze buurten verder toe. Dat kan de leefbaarheid onder druk zetten en de draagvlak voor uitstroom ondermijnen. Bij het maken van uitstroombesprekingen met de corporatie moet hier ook aandacht voor zijn. Dat vraagt om een analyse van de draaglast van wijken en kernen, en om de bereidheid om ook buiten de geijkte buurten op zoek te gaan naar geschikte woonruimte voor uitstromers.

4.3 Maatschappelijke Opvang (MO)

Mensen die (tijdelijk) geen vorm van onderdak hebben, kunnen terecht bij de Maatschappelijke Opvang. In Nederland geldt dat iedereen hier terecht moet kunnen voor een slaapplek; er is geen maximum aantal plekken in de nachtopvang. De regionale maatschappelijke opvang kent een grote verscheidenheid aan vormen, en ook een grote diversiteit aan gebruikers. Maatschappelijke Opvang is per definitie tijdelijk:

het is altijd de bedoeling dat mensen die hier verblijven, op enig moment weer zelfstandig gaan wonen. Mensen voor wie dit niet haalbaar is, stromen soms door naar Beschermd Wonen.

Maatschappelijke Opvang wordt bekostigd vanuit de Wmo. De verantwoordelijkheid voor het bieden van opvangplaatsen is belegd bij centrumgemeenten, net als bij Beschermd Wonen. De centrumgemeente Harderwijk vervult deze taak voor de gemeente Nunspeet. In de gemeente Nunspeet zelf staat geen aanbod voor maatschappelijke opvang.

Maatschappelijk Opvang regionaal beeld

De regio Noord-Veluwe telt op het moment 88 personen die gebruik maken van een vorm van Maatschappelijke Opvang. Merendeel maakt gebruik van de nachtopvang en langdurend begeleid wonen.

Tabel 4.4: Aantal personen in de Maatschappelijke opvang naar vorm van opvang en datum, regio Noord-Veluwe.

Type opvang	1-1-2019	1-1-2020
Nachtopvang	36	40
Crisisopvang	12	8
Kortdurend begeleid wonen	2	3
Langdurend begeleid wonen	38	37
Totaal	88	88

Bron: Gegevens centrumgemeente Harderwijk.

Op 1 januari 2020 maakte 4 personen uit de gemeente Nunspeet gebruik van de nachtopvang. Op 1 januari 2019 waren dat 2 personen.

Aanbod Maatschappelijke Opvang

In de regio Veluwe-Noord regelt Iriszorg de nachtopvang en EBC het begeleid zelfstandig wonen vanuit de Maatschappelijke Opvang. In de onderstaande tabel staat het aanbod per aanbieder en type opvang weergegeven.

Tabel 4.5: Aanbod aan verschillende vormen van Maatschappelijke opvang in regio Noord-Veluwe.

Aanbieder	Type opvang	Aantal plekken/bedden	Aantal trajecten
EBC	24-uurzorg	3	
EBC	Activering, dagbesteding	38	
EBC	Begeleid zelfstandig wonen	39	
EBC	Entreecoach -zorgtoeleiding		20
EBC	Housing first begeleiding		3
EBC	Housing first vooronderzoek		3
Iriszorg	Ambulante crisisbegeleiding		12
Iriszorg	Nachtopvang	10	
Iriszorg	Nachtopvang trajectregisseur		36
Iriszorg	Kortdurend Lokaal Maatwerk (KLM)	4	
Totaal		94	74

Bron: MO gegevens regio Noord-Veluwe

In totaal zijn er 46 nachtopvangplekken. Aan 36 van deze plekken is een traject van begeleiding gekoppeld. Op 1 januari 2020 waren 40 van de 46 nachtopvang plekken/trajecten in gebruik. Er zijn in totaal 12 trajecten voor ambulante crisisbegeleiding. Op 1 januari 2020 maakte 8 personen gebruik van deze trajecten. Voor begeleid wonen zijn 39 plekken in de regio. Op 1 januari 2020 maakte 37 personen hier gebruik van. EBC biedt 3 trajecten aan voor Housing first begeleiding die op 1 januari 2020 allemaal werden gevolgd. Momenteel is het aanbod in de regio in theorie voldoende voor de vraag naar de

verschillende vormen van Maatschappelijke Opvang. Echter wordt er in de praktijk een tekort aan opvangplekken ervaren. Er is een groep daklozen die niet in beeld is; de 'stille' daklozen. Deze personen melden zich niet bij de Maatschappelijk Opvang of bij de gemeente en kunnen van bank naar bank gaan.

5 Kwetsbare jongeren

De meeste jongeren in Nederland groeien gelukkig en gezond op. Een klein deel van de jongeren is echter kwetsbaar binnen onze samenleving, doordat zij kampen met bijvoorbeeld gedragsproblematiek, verslaving, psychiatrische problematiek, dakloosheid of problemen thuis. Deze jongeren hebben een uiteenlopende begeleidingsbehoefte en een deel van hen kan (tijdelijk) niet meer thuis wonen en heeft een vorm van jeugdzorg met verblijf nodig. In deze paragraaf besteden wij aandacht aan de huisvestingsvraag van jongeren in een kwetsbare positie (18 tot 23 jaar⁵), nadat zij uitstromen uit jeugdzorg (met verblijf). Zij hebben het op eigen kracht lastig op de woningmarkt.

Voor veel jongeren in de kwetsbare positie die uitstromen uit jeugdzorg (met verblijf), is de directe stap naar zelfstandigheid vaak te groot. Deze jongeren hebben (nog) begeleiding bij het zelfstandig wonen nodig, waarbij de zwaarte van de begeleiding kan wisselen. Door de begeleidingsbehoefte beschikken jongeren vaak over een beperkt vermogen om zelf inkomen te vergaren en zijn daarom aangewezen op de goedkope huurvoorraad voor woonruimte.

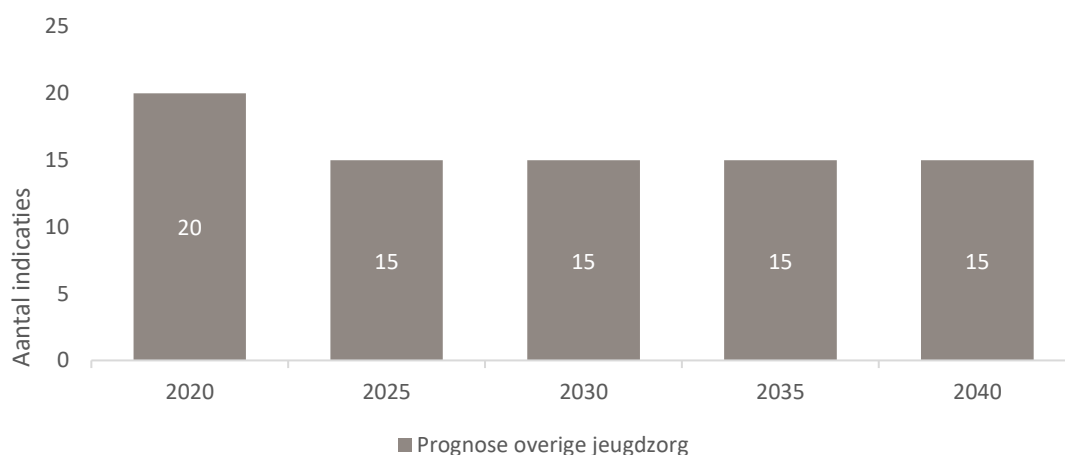
Het is van belang om goed zicht te hebben op de omvang en samenstelling van de woonbehoefte van uitstromende jongeren in een kwetsbare positie en deze behoefte te blijven wegen tegen de mogelijkheden.

Indicaties jeugdzorg met verblijf

Wanneer we terugblikken op het aantal indicaties voor jeugdzorg met verblijf zien we een behoorlijke afname van het aantal indicaties in de periode 2019 - 2020. In 2018 telde de gemeente 54 indicaties, in 2019 44 indicaties en in 2020 18 indicaties. Hieronder vallen alle type indicaties.

Onderstaande grafiek geeft de demografische doorrekening weer met als uitgangspunt de 18 indicaties die we op het moment tellen (afgrond 20 indicaties).

Figuur 5.1: Gemeente Nunspeet. Demografische doorrekening jeugdzorgindicaties (2020 - 2040) (cijfers afgerond)

Bron: Bevolkingsprognose Nunspeet, jeugdzorgregistratie Nunspeet, bewerking Companen.

⁵ 23 jaar is de wettelijke grens voor verlengde jeugdzorg. Dit kan omdat in de Jeugdwet onder de definitie van 'jeugdige' ook iemand van 18 tot 23 jaar kan vallen. De uitstromende groep kwetsbare jongeren beslaat daarmee voornamelijk 18- tot 23-jarigen. In onze berekeningen richten wij ons primair op deze leeftijdsgroep; het is echter wenselijk om woonvormen voor uitstromers ook beschikbaar te stellen voor jongeren die net buiten deze leeftijdsgrenzen vallen (onder 18 jaar/boven 23 jaar).

Vanuit de verwachte ontwikkelingen aan jeugdzorg in combinatie met de woonvraag uit figuur 5.1 is de verwachte uitstroom vanuit de jeugdzorg naar regulier en begeleid wonen in beeld gebracht.

Uitstroom uit Jeugdzorg met verblijf

De meeste jongeren stromen op hun 18^e jaar uit vanuit jeugdzorg naar een andere vorm van wonen. Dit deel bestaat uit circa 80% tot 85% van de jongeren in de jeugdzorg van zeventien jaar of ouder. Een kleiner deel van deze groep maakt gebruik van de mogelijkheid van verlengde jeugdzorg en blijft langer in de bestaande setting wonen (pleeggezin of een andere vorm van jeugdzorg). Dit deel bestaat uit circa 15% tot 20%.

Op basis van de demografische doorrekening en de aandelen binnen de groep kwetsbare jongeren waarvan wordt verwacht dat ze gaan uitstromen, is de uitstroom voor de komende 20 jaar in beeld gebracht. Ook wordt er hier rekening gehouden met een krimpende groep jongeren in de gemeente Nunspeet op basis van de bevolkingsprognose.

Voor de komende jaren zal de uitstroom uit jeugdzorg bestaan uit 1 à 2 jongeren per jaar. De meeste van hen hebben behoefte aan een vorm van begeleid wonen op de weg naar zelfstandigheid. Denk daarbij bijvoorbeeld aan kamertraining of ambulante begeleiding bij het zelfstandig wonen.

Trends en ontwikkelingen

Situatie gemeente Nunspeet voor uitstromende jongeren uit residentiële jeugdzorg

In de werksessie geeft de gemeente aan dat de gemeente Nunspeet een kamertrainingscentrum heeft. Op jaarbasis volgen zo'n 10 tot 12 jongeren kamertraining. De gemeente geeft aan dat het aantal jongeren dat zich aanmeldt bij Beschermd Wonen is toegenomen. De zorgaanbieders herkennen dit beeld maar voegen daaraan toe dat er echt wel wat met je aan de hand moet zijn om in Beschermd Wonen terecht te komen.

De groep jongeren die net volwassen zijn geworden en een plek zoeken is lastig in beeld te krijgen. Wanneer de jongeren 18 zijn mogen ze zelf bepalen waar ze gaan wonen of dat ze nog begeleiding/-ondersteuning nodig hebben. De aansluiting met de reguliere zorg lukt niet zo best. Het is belangrijk het juiste aanbod te ontwikkelen zodat het niet misgaat. Een vangnet is belangrijk voor deze groep. Een plek waar jongeren terecht kunnen met hun vragen en zorgen kan bijdragen aan een betere toekomst voor de jongeren. Een soort thuisbasis waar ze naar terug kunnen keren voor advies en hulp. In Nunspeet komen jongeren vaak weer terug in hun ouderlijk omgeving. Een partij als Straathoekwerk speelt een belangrijke rol bij het goed onderbrengen van jongeren.

De deelnemers geven aan dat er jongeren zijn die zelf geen verantwoordelijkheid nemen voor hun situatie en erg leunen op helpende partijen en instanties. Deze jongeren hebben vaak wat meer sturing en context nodig door bijvoorbeeld duidelijke kaders te stellen. Zo kan het deze groep helpen een verplichting te hangen aan de uitkering die ze krijgen.

Bredere doelgroep

Het is van belang naast de uitstromers uit de residentiële jeugdzorg, ook oog te hebben en te houden voor de jongeren die nog thuis wonen. Het komt vaak genoeg voor dat thuiswonende jongeren ook een zorgvraag hebben. Deze jongeren kunnen een specifieke huisvestingsvraag hebben en zou er iets extra's voor deze groep moeten worden georganiseerd en/of gerealiseerd. Er loopt een project genaamd Kansrijk

Wonen dat regionaal is ingestoken om instroom in de residentiële jeugdzorg en andere vormen van jeugdzorg te voorkomen. Stichting Kansrijk Wonen biedt jongeren die geen indicatie hebben voor hulpverlening ondersteuning in de vorm van woonruimte, coaching en netwerkondersteuning.

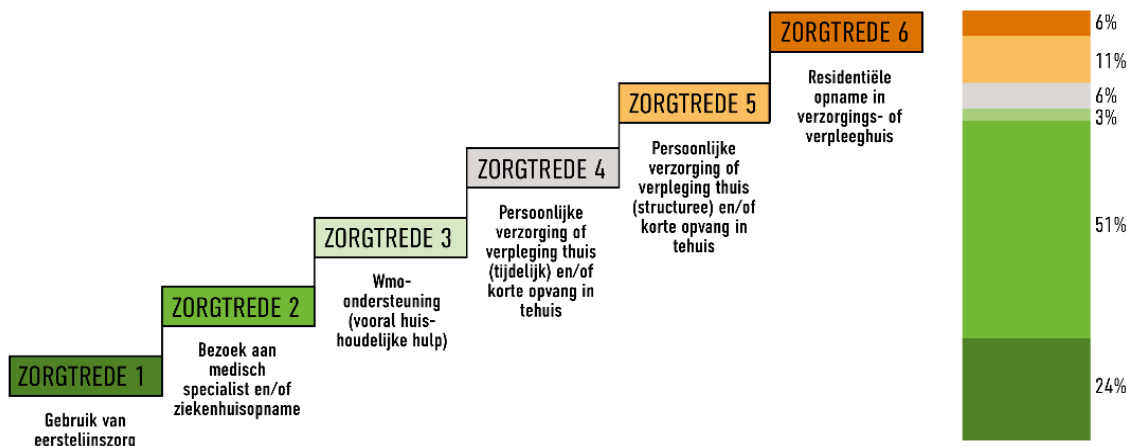
Bijlage 1: NZa Zorgtredenmodel

Zorgtredenmodel van de NZa

Het zorgtredenmodel van de Nederlandse Zorgautoriteit bevat zes treden. Alle ouderen zijn ingedeeld in één van deze treden op basis van de aard en mate van hun zorggebruik. De indeling van ouderen naar zorgtrede gebeurt op basis van de zwaarste zorgvorm die ouderen in het afgelopen half jaar ontvingen:

- Vitale ouderen zitten in zorgtrede 1. Zij wonen zelfstandig thuis en gaan slechts af en toe naar de huisarts of de apotheek voor medicatie.
- Zorgtrede 2 omvat zelfstandig thuiswonende ouderen die gebruik maken van medisch-specialistische zorg vanwege een acute zorgvraag, chronische ziekte of specialistische geestelijke gezondheidszorg.
- In zorgtrede 3 vallen ouderen die gebruik maken van Wmo-zorg en daarmee een lichte mate van afhankelijkheid van zorg of ondersteuning hebben. Deze zorg betreft hulpmiddelen, voorzieningen, huishoudelijke hulp of andere zorg waarvoor een eigen bijdrage verschuldigd is.
- Bij zorgtrede 4 maakte de oudere tijdens de afgelopen zes maanden tijdelijk (niet meer dan 3 maanden) gebruik van professionele zorg: persoonlijke verzorging en wijkverpleging uit de Zvw of mpt/pgb uit de Wlz, of revalidatiezorg, eerstelijnsverblijf of Wmo-verblijf of andere Wmo-zorg die in 2015 uit de AWBZ is overgeheveld.
- In zorgtrede 5 maakt de oudere **structureel** (langer dan 3 maanden) gebruik van de zorg die net onder zorgtrede 4 is beschreven.
- In zorgtrede 6 bevinden zich ouderen die zijn opgenomen in een intramurale instelling of die een 'Volledig Pakket Thuis (VPT)' ontvangen via de Wlz.

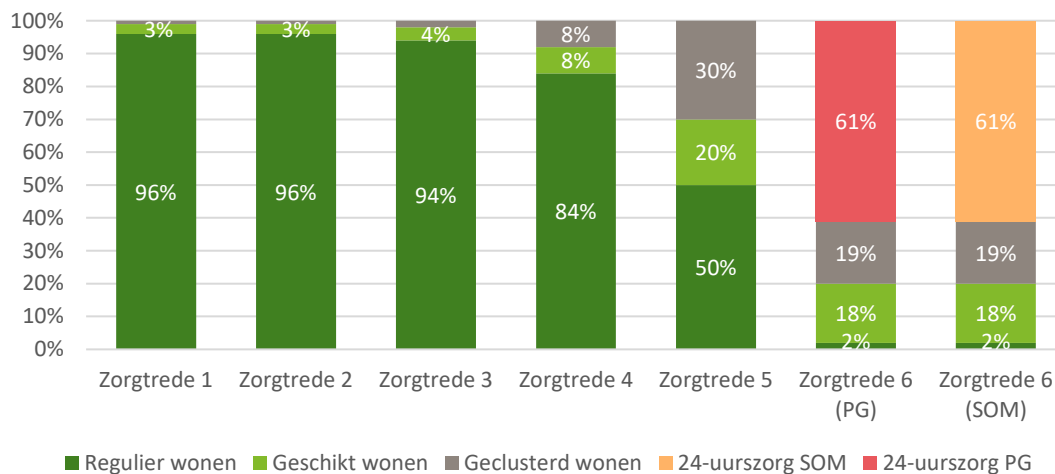
Figuur 1.1a: Zorgtredenmodel Nza (Monitor Zorg voor Ouderen, 2018)

Bron: Nza, Monitor Zorg voor ouderen (2018): percentages gebaseerd op situatie 2016, landelijke cijfers.

Bijlage 2: Aannames vraagontwikkeling ouderen

Figuur 2.1a: Aannames woonvraag per zorgtrede (basisvariant huidige situatie Nunspeet)

Bron: Aannamestelsel huidige situatie Nunspeet.

Bijlage 3: Afkortingen en begrippen

- **Ambulantisering (GGZ):** Afbouwbeleid van intramurale zorg. Een deel van de GGZ-cliënten die voorheen zorg met verblijf in een instelling kreeg, wordt voortaan ambulant begeleid in hun eigen woning.
- **BW:** Beschermd Wonen (GGZ). Wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorend toezicht en begeleiding.
- **Extramuralisering:** het streven om buiten de muren van een zorginstelling gelijkwaardige zorg te bieden, bijvoorbeeld in de eigen woning. Anders dan bij ambulantisering gaat het niet zozeer om individuele cliënten vanuit een instelling in de wijk te laten wonen, maar dat nieuwe cliënten minder snel worden opgenomen in een instelling.
- **GGZ:** Geestelijke gezondheidszorg. Betreft zowel de klinische zorg (Zvw), langdurige zorg (Wlz) als Beschermd Wonen (Wmo).
- **LG:** Lichamelijk Gehandicapt.
- **LVB:** Licht verstandelijk beperkt.
- **MPT:** Modulair Pakket Thuis. Verstrekkingvorm Zorg in Natura: een deelverstrekking die kan worden gecombineerd met het PGB.
- **MO:** Maatschappelijke opvang. Tijdelijke huisvesting van kwetsbare mensen, waaronder daklozen, jonge moeders of slachtoffers van huiselijk geweld.
- **PG:** Psychogeriatric. Mensen met een psychische stoornis die verband houdt met ouderdom, zoals dementie.
- **PGB:** Persoonsgebonden budget: een verstrekkingvorm in de Wet langdurige zorg en Wmo waarbij de cliënt of diens vertegenwoordiger het budget beheert.
- **Prestatieafspraken:** Afspraken tussen gemeenten, woningcorporaties en huurdersvertegenwoordigers zoals bedoeld in de Woningwet.
- **Scheiden wonen en zorg:** Cliënt betaalt zelf de huur en de kosten voor levensonderhoud (“hotelkosten”).
- **SOM:** Somatiek. Chronische lichamelijke aandoeningen.
- **VG:** Verstandelijk gehandicapt/beperkt.
- **VPT:** Volledig Pakket Thuis. Verstrekkingvorm Zorg in Natura: een totale verstrekking die thuis kan worden geleverd.
- **Wlz:** Wet langdurige Zorg.
- **Wmo:** Wet Maatschappelijke Ondersteuning.
- **Zvw:** Zorgverzekeringswet.

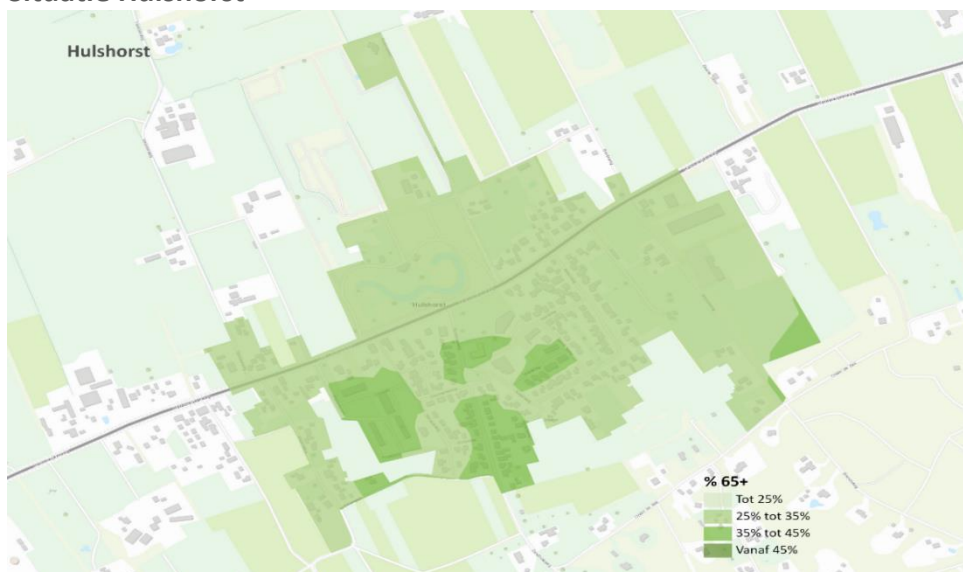
Woonvormen

- **Geclusterd wonen met 24-uurszorg (ouderen):** Verpleeghuizen of woonzorgcentra, waarbij zorg altijd aanwezig is. In veel gevallen is een Wlz-indicatie een vereiste om hier te wonen.
- **Geclusterd wonen met zorg nabij of zonder zorg (ouderen):** Woonvorm waarbij de bewoner een eigen appartement of studio heeft met voorzieningen, maar ook met een ontmoetingsruimte in of bij het pand. De ouderen krijgen meestal ambulante zorg of zorg is 24 uur oproepbaar.
- **Geschikte woning (lichamelijk beperkten):** woning die geschikt is voor ouderen of andere zorgvragers met een (lichte) lichamelijke beperking. Alle primaire voorzieningen liggen gelijkvloers of zijn zonder traplopen bereikbaar.
- **Reguliere woning (ouderen):** ‘gewone’, niet-geclusterde woning. Het gaat hierbij zowel om gezinswoningen als om appartementen of studio’s waar ook mensen zonder zorgvraag kunnen wonen.

- **Hofjeswonen:** geclusterde appartementen of woningen rondom een gemeenschappelijke binnentuin.
- **Geclusterde woonvormen:** Een uiteenlopend palet aan woonvormen, van instellingszorg in groepswooningen tot geclusterde appartementen, hofjeswoningen of zorgboerderijen.
- **Gespikkeld wonen:** wonen in een reguliere, niet-geclusterde woning in de nabijheid van een woonvorm waarvandaan zorg en begeleiding geboden kan worden.
- **Driefasenhuis/fasehuis of het kamertrainingscentrum:** in deze woonvormen worden jongeren stapsgewijs begeleid bij het ontwikkelen van meer zelfstandigheid. Het doel is dat zij zelfstandig kunnen gaan wonen. Er is 24 uur per dag begeleiding oproepbaar.

Bijlage 4: Geschiktheid van de woningvoorraad

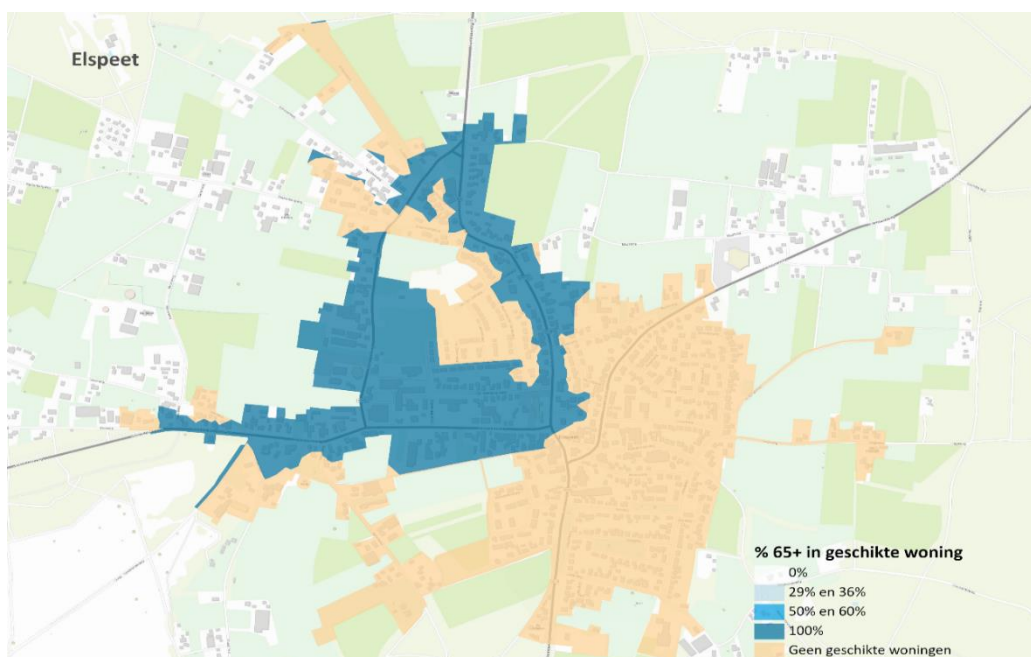
Situatie Hulshorst

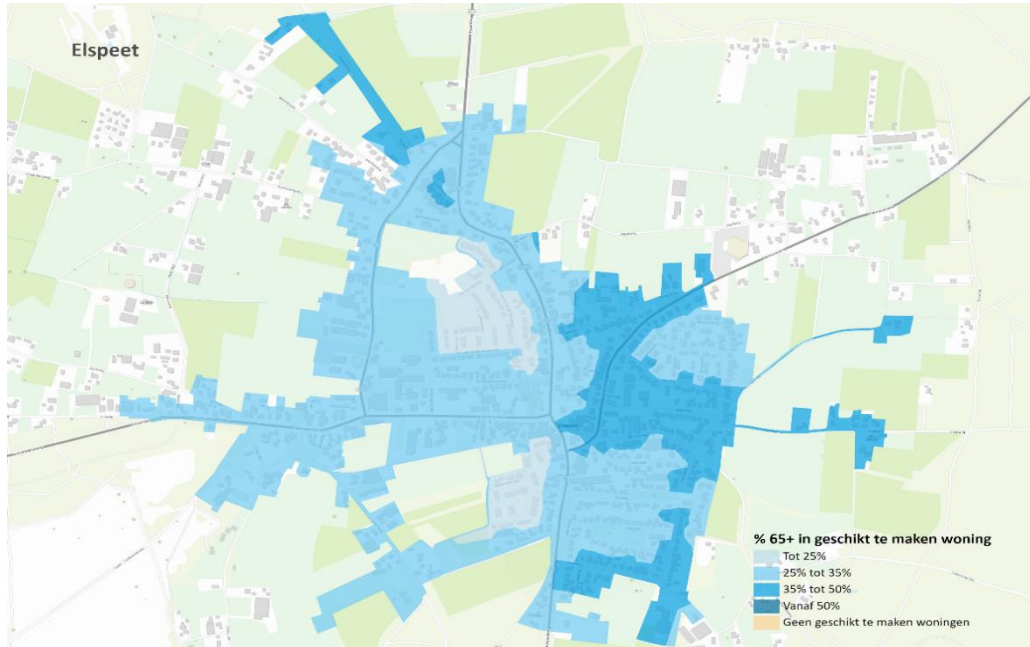
Het overgrote deel van de woningen in Hulshorst wordt bewoond door 65+huishoudens; 25% tot 35% door 65+huishoudens. Uit de microdata-analyse komt naar voren dat er geen geschikte woningen staan in de kern Hulshorst. Wanneer we kijken naar de geschikt te maken woningen in de kern, wordt 25% tot 35% van de aanwezige geschikt te maken woningen bewoond door 65+huishoudens. De opgave ligt met name in de donkergroene gebieden, ofwel de straten Oorijzer, Zandhuisweg en Wiekslag.

Situatie Elspeet

De postcodevijf gebieden die de kern Elspeet vormen worden voornamelijk bewoond door 35% tot 45% 65+huishoudens.

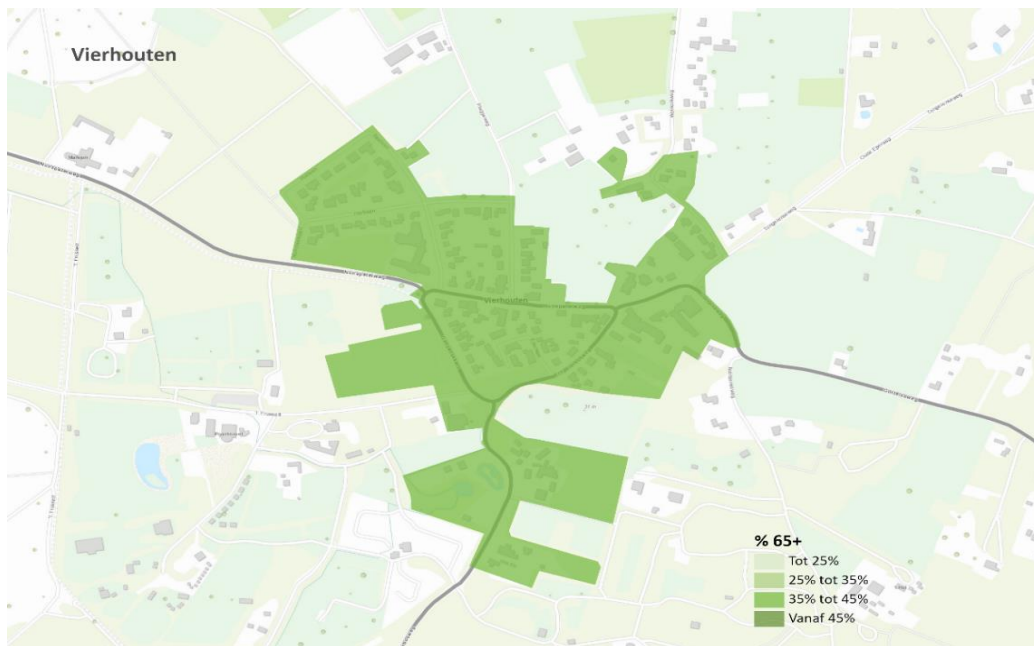

Wanneer we kijken naar de geschikt te maken woningen (bovenstaande kaart) in Elspeet, zien we dat in het midden/zuidoostelijke deel de geschikt te maken woningen daar bewoond worden door 35% tot 50% 65+ huishoudens. In deze donkerste blauwe gebieden ligt voornamelijk de opgave voor het geschikt maken van woningen. Dit zijn de straten Haverweg, Gerstweg, Diepeweg en Sluiterweg.

Situatie Vierhouten

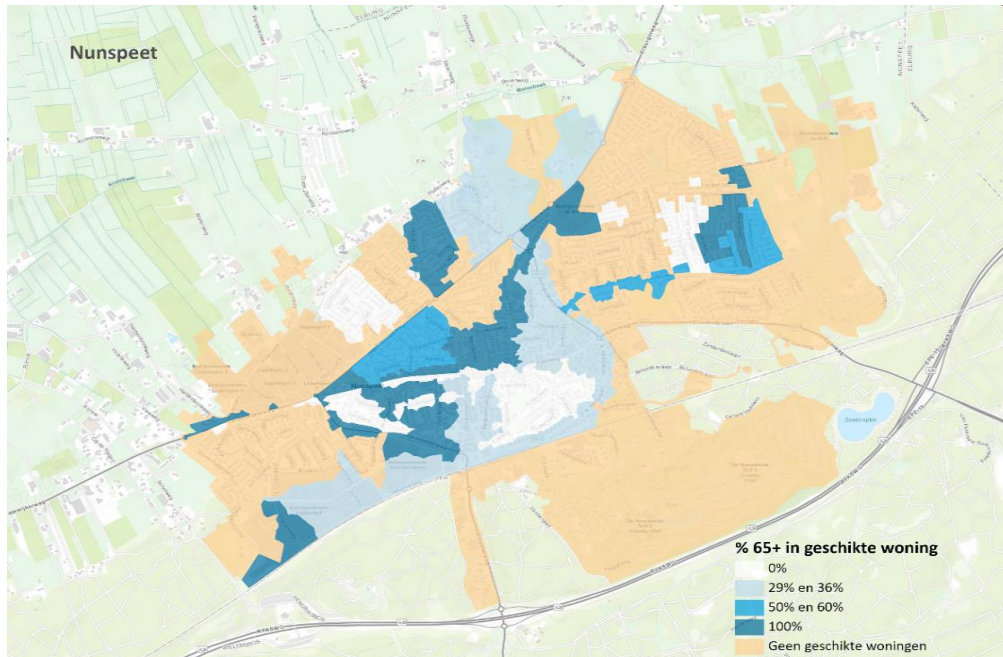

De kern Vierhouten wordt voor 35% tot 45% bewoond door 65+huishoudens. In de gehele kern staan geen geschikte woningen. De geschikt te maken woningen staan verspreid over de kern en worden voor 35% tot 50% bewoond door 65+huishoudens.

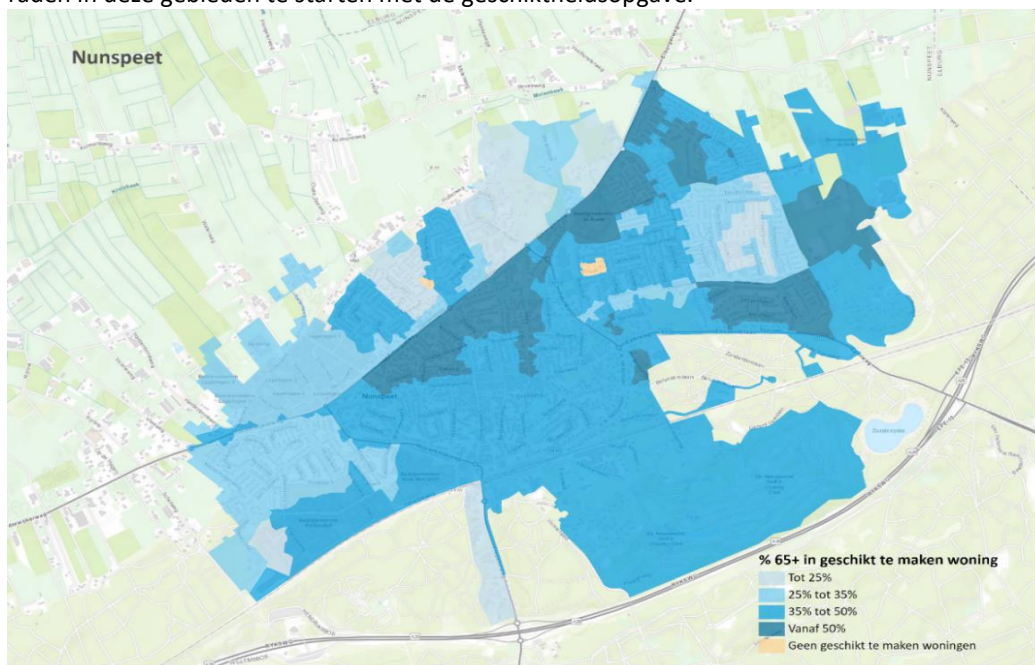
Situatie Nunspeet

De 65+huishoudens concentreren zich voornamelijk in Nunspeet-West. De gebieden die de donkerste kleur groen hebben worden bewoond door meer dan 45% 65+huishoudens.

Uit de kaart op de vorige pagina komt naar voren dat waar veel 65+huishoudens wonen (45% of meer) deze huishoudens bijna altijd in geschikte woningen wonen. Er zijn twee gebieden aan de oostkant van het centrum van Nunspeet waar veel 65+huishoudens wonen maar deze huishoudens voor 50% tot 60% niet in geschikte woningen wonen. Wel blijkt dat in deze gebieden wel geschikte woningen staan die voor 50% of meer door 65+huishoudens worden bewoond. Zie hiervoor de volgende kaart. De noodzaak van het geschikt maken van woningen zal in de twee genoemde gebieden het grootst zijn en het valt aan te raden in deze gebieden te starten met de geschiktheidsopgave.

In de donkerblauwe gebieden is de concentratie van 65+huishoudens in geschikt te maken woningen het grootst. De woningen kunnen daar door middel van het verwijderen van drempels of het installeren van een traplift geschikt worden gemaakt. In het zuidelijke deel van Nunspeet woont 35% tot 50% van de

65+huishoudens in een geschikt te maken woning. Dit gebied wordt bewoond door een behoorlijk aandeel 65+huishoudens (35% tot 45%) en hier liggen kansen om een groot aandeel geschikt te maken woningen geschikt te maken.